

ÅRSBERETNING 2023

DYRENES
BESKYTTELSE

ÅRSBERETNING 2023

INTRO 4

ÅRET PÅ TVÆRS 6

DYREREDNING, DYREVÆRN OG FRIVILLIGE 32

INTERNATER OG FAMILIEDYR 40

FØDEVARE- OG MILJØPOLITISK ARBEJDE 50

FORBRUGERDRETVET DYREVELFÆRD 64

UDVIKLINGSPROJEKTER 68

PARTNERSKABER OG SAMARBEJDER 70

INTERNATIONALT ARBEJDE 74

ØKONOMI 78

BESTYRELSE OG UDVALG 80

KREDSFORMÆND 81

INTERNATER OG VILDTPLEJESTATIONER 83

DE USYNLIGE DYR BLEV SET

I 2023 BLEV NOGLE AF DE MANGE MILLIONER USYNLIGE DYR SET. DE FASTSPÆNDTE SØER, DE SPÆDE KALVE OG SMÅGRISE PÅ LANGE TRANSPORTER SÅVEL SOM HESTE I RIDEHALLER OG PÅ STUTTERI. DET GIVER GENLYD, NÅR DE BLINDE VINKLER BLIVER BLOTTET. DET VAR DER BRUG FOR I ET ÅR, HVOR VI VENDEDE PÅ, AT LOVGIVERNE SKULLE GIVE DE LOVEDE LØFT AF DYRENES LIV I SÅVEL LANDBRUG SOM HOBBYBRUG.

I 2023 ventede vi på, at politikerne i både Danmark og EU skulle komme med de lovede udspil til lovsikrede løft af dyrenes levevilkår, ikke mindst i industrilandbruget. I starten af året bebudede ministeren for landbrug, fødevarer og fiskeri, at der ville komme forhandlinger om dyrevelfærd, og EU-Kommissionen havde lovet forslag inden årets udgang til reviderede regler for dyrevelfærd på fire områder: transport, slagtning og aflivning, kommercielt dyrehold og en europæisk dyrevelfærdsmærkning. Men det trak ud.

I Dyrenes Beskyttelse sad vi ikke på hænderne imens. Vi har arbejdet vedholdende på at få de mange millioner usynlige dyr set og hørt. Det er soen i farebøjler, det er smågrise på lange varme transporters gennem Europa, og det er spæde kalve, der tørster på transporters.

- Med kampagnen 'Lad soen være mor' var både den fastspændte og den frie so synlige på stationer, i bybilledet, på alle digitale og sociale medier, i pressen, i magasinet, med på Folkemødet og med på Christiansborg.
- I september satte vi efter en grisetransport fra Padborg og dokumenterede turen for grisene hele vejen til Verona i Italien.
- Uge efter uge har vi offentliggjort tal for de danske transporters af spæde kalve.

Det lykkedes til dels at trænge igennem til politikerne i EU og Danmark. Sidst på året fremlagde EU-Kommissionen et forslag til revision af transportforordningen, som langtfra indfrie EU-borgernes forventninger på dyrenes vegne, men gav håb om, at de helt spæde kalve under fem uger ikke længere må transporteres, ligesom der er udsigt til et tidsløft på den samlede transporttid for dyr,

der sendes på flere døgn lange transporters. Grænsen er imidlertid sat så højt, at det ikke hjælper de mange millioner danske smågrise på bare tre måneder, der sendes af sted på lange varme transporters til Sydeuropa. Nu er det op til det EU-Parlament, vi skal vælge i juni 2024, at vedtage eventuel ny lovgivning for dyrene.

Før sommeren kom der en aftale i Folketinget om udfasning af de hurtigtvoksende kyllinger i statslige køkkensers indkøb. Den 1. juli kom det længe ventede forbud mod at starte nye produktioner med burhøns i Danmark. Dog er udfasningsperioden for eksisterende produktion med i alt en halv million høner årligt alt for lang. I december kom en bekendtgørelse i høring om højdekrav til transport af grise under 40 kilo. Højdekravene for smågrise, som udgør langt størsteparten af de 14 millioner grise, som årligt sendes ud over de danske grænser, har været udskudt i årevis, men nu er der håb.

Endnu en øjenåbner kom sidst på året med afsløringer af livet for heste, der trænes med voldelige metoder bag lukkede døre, eller som avles uden omsorg på stutтери. Vi har anmeldt sagerne, som endnu en gang sætter to kraftige streger under behovet for en langt mere udgående og ressourcestærk dyrepolit i Danmark.

Kattene i Danmark er blandt de hyppigst dumpede og svigtede dyr. Det har vi i årevis presset på for at ændre ved at få en lov om obligatorisk mærkning og registrering af katte. Nu ser det ud til, at katte får hjælp fra EU, hvor kommissionen har fremlagt forslag til lovgivning, der betyder, at alle katte og hunde skal registreres inden salg. Det vil gøre

PER JENSEN
BESTYRELSESFORMAND

BRITTA RIIS
DIREKTØR

det muligt at spore ulovlig handel på tværs af landegrænser i EU. I Danmark er der først og fremmest udsigt til et kæmpe løft af kattens status.

Det er der brug for. I år har vi igen arbejdet på højtryk for at tage os af alle de familie- og hobbydyr, som bliver dumpet i papkasser, grøftekasser eller sågar skraldespande. Eller dyr, hvis ejere har mistet fodfæste i livet og ikke længere magter at tage ansvar for deres dyr. Vores beredskab tog sig af over 37.000 sager på baggrund af 144.694 opkald til Dyrenes Beskyttelse vagtcentral 1812. Flere end nogensinde før. På internaterne yder medarbejdere og frivillige en kæmpe indsats for at tage vare på hvert enkelt dyr og fandt nye gode og blivende hjem til 8.500 dyr.

Tak til alle de frivillige på internaterne, til plejefamilier og til alle de frivillige i vores beredskab, til kredsformænd og -assistenter, dyrereddere, skytter og vildtplejere, som tager sig af svigtede, påkørte og tilskadekomne dyr. Uden jer ville vi ikke have et landsdækkende sikkerhedsnet, der griber alle dyrene derude.

Stigende priser og renter var fortsat mærkbare i danske husstande i 2023, og det har haft hårde konsekvenser for de producenter, som har investeret i at give køer, grise, kyllinger og høns adgang til det fri og mere plads. I Dyrenes Beskyttelse har vi i hele 2023 gjort alt, hvad vi kunne, for at vise forbrugerne vej til at vælge menuer, der tilgodeser dyrevelfærd. **En stor tak til vores samarbejdspartnere i de danske detailkæder og til producenterne,** som er Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse, for at investere jeres tid, kræfter og økonomi i at give os muligheden for at vælge bedre dyreliv i vores daglige indkøb.

Velkommen til de mange, som valgte at blive medlemmer af Dyrenes Beskyttelse i 2023. Med cirka 70.000 medlemmer taler vi med en stærk stemme, som er svær at overhøre. Tak også til de mange, som valgte at skrive dyrene ind i deres testamente eller at donere midler til dyrene. Det varmer os, at så mange støtter op og hjælper dyrene i hjemmene, i landbruget og i naturen.

Sammen med otte andre organisationer udgav vi en vision for fremtidens landbrug. I en verden, hvor vi lever op til alle vores forpligtelser i international, europæisk og dansk sammenhæng – og hvor vi tager vare på dyr, natur, klima og menneskers sundhed. Det er en gennemberegnet og realistisk vision, som desuden er bydende nødvendig at rykke på, hvis dyrene skal have en chance for både at overleve og leve gode dyreliv.

En af dem, som har gjort en særlig indsats for dyr og natur, er Årets Dyreven Martin Sandager. Han har opkøbt landbrugsarealer og givet dem tilbage til fugle og insekter, til vandlevende dyr og til græssende dyr i Kragelund Mose. Tak til Martin Sandager for at inspirere os alle sammen til at gøre en forskel lige der, hvor vi selv er.

Tak til medlemmer, støtter, donorer, testatorer, samarbejdspartnere, medarbejdere, producenter og ikke mindst de over 2.000 frivillige i Dyrenes Beskyttelse. Tak til alle, der taler om dyrene og deres liv og er med til at gøre de usynlige dyr synlige. Uden alle jer var foreningens arbejde for dyrene ikke muligt.

Tak for 2023!

ÅRET PÅ TVÆRS

↑ 1%

OPKALD 1812

144.694

↓ 6,3%

SAGER HÅNTERET
AF BEREDSKABET

37.226

↓ 2%

SOCIALE
SAGER

1.002

715

SAGER MED
DUMPEDE DYR

↑ 11%

1.502

PLEJEFAMILIER

↑ 28%

8.498

NYE HJEM

↓ 6%

FRIVILLIGE HOLDER HÅNDEN UNDER DYRENE

DYRENES BESKYTTELSES MANGE FRIVILLIGE TOG IGEN I ÅR HÅND OM DYRENE DERUDE. EN 360-GRADERS GENNEMGANG AF BEREDSKABET GENNEFØRT I 2023 SKAL TIL GENGÆLD SØRGE FOR AT HOLDE HÅNDEN UNDER DE FRIVILLIGE, SÅ DE OGSÅ FREMOVER KAN VÆRE DYRENES SIKKERHEDSNET I HELE LANDET.

Dyrenes Beskyttelse har et landsdækkende netværk af frivillige. De frivillige udgør det lokale nærvær i form af frivillige områdeformænd, som koordinerer og leder arbejdet med dyreredning i 13 områder i hele Danmark. I hvert område er der tilknyttet en række frivillige kredsformænd og kredsassistenter til beredskabet, som hver eneste dag, 365 dage om året, rykker ud, når dyrene har brug for hjælp.

OVER 2.000 FRIVILLIGE ER FORENINGENS RYGRAD

Dyrenes Beskyttelse blev stiftet af frivillige i 1875 og er stadig båret af frivillige i dag. I alt er der over 2.000 frivillige koblet til Dyrenes Beskyttelse. Centralt er der registreret godt 1.000 frivillige, men derudover kommer de hundredvis af frivillige, som enten er plejefamilier for dyr eller hjælper til på Dyrenes Beskyttelses ni internater.

De frivillige løser forskellige opgaver såsom nødafgivning af påkørte dyr, indfangning og håndtering af nødstedte vilde dyr i den danske natur, pleje af vilde dyr og dyreværnsager. I nogle tilfælde er det desværre nødvendigt at indgive en anmeldelse til politiet.

Selv om de fleste opgaver omhandler dyrene direkte, er der også mange frivillige, som laver andre opgaver. Det kan være som jurist, efterforsker, kommunikator, fotograf, træklatter eller personer med særlig viden om for eksempel krybdyr.

BEREDSKABSANALYSE

Årligt opleves der en stigning i behovet for hjælp til dyr i nød, hvilket øger presset på foreningens frivillige beredskab.

To af de frivillige, som lægger rigtig mange timer, er Lotte og Hans Jørn Frisk. Parret bruger hver især 30 timer om ugen på det frivillige arbejde ved siden af deres job som henholdsvis lærer på Rescue Center Esbjerg og social- og sundhedsassistent på et rehabiliteringscenter i Haderslev. Som skytte har Hans Jørn Frisk i 2023 været ude på 10 skytteopgaver, 690 kredsformandsopgaver og har haft 112 dyr i pleje på parrets fælles vildtplejestation.

I 2023 har Dyrenes Beskyttelse derfor investeret i en omfattende 360-graders analyse af vores beredskab. Det skal fremtidssikre vores kapacitet, indføre digitale løsninger som led i at håndtere den stadig større opgave.

Vi har også fokus på trivsel, motivation og fastholdelse af vores frivillige, da de udgør en afgørende ressource i vores beredskabsarbejde. Ved at sikre et positivt arbejdsmiljø og støtte vores frivillige, skaber vi en organisation, der trods øget pres fortsat vil være rustet til at levere optimal assistance til dyr i nød. Denne helhedsorienterede tilgang vil styrke vores evne til at tackle udfordringerne og forbedre dyrenes velfærd på lang sigt.

Den yngste frivillige er

20 år

De ældste frivillige er

+80 år

Mange har været frivillige i mere end

40 år

Mere end

2.000

frivillige i alt

AFGØRENDE ADOPTION

HVERT ENESTE DYR, DER BORTADOPTERES FRA DYRENES BESKYTTELSES INTERNATER, HAR EN BAGAGE MED SIG, SOM DEN NYE EJER SÅ VIDT MULIGT SKAL KENDE INDHOLDET AF OG VÆRE MED TIL AT BÆRE VIDERE. OGSÅ I ÅR LYKKEDES DET INTERNATERNE AT FINDE NYE ANSVARLIGE OG KÆRLIGE EJERE TIL TUSINDVIS AF DYR. DE VELLYKKEDE MATCH MELLEM DYR OG MENNESKE STARTER ALLEREDE, NÅR DYRET ANKOMMER TIL INTERNATET.

Hope blev fundet i en park, hvor hun var efterladt. Coco kom fra en ejer, som ikke magtede så aktiv en hund. Blackie var kun seks måneder, men havde allerede haft to hjem. De er hunde fra hjem, som ikke længere kunne overkomme opgaven. De er katte, der er fundet som moderløse killinger og er flasket op hos en plejemor. De er kaniner, der er dumpet i en papkasse et sted. De er efterladt i en container eller i en grøftekant. De er dyr, som kommer ind på Dyrenes Beskyttelses internater.

INTERNATERNE GRIBER DYRENE

På internaterne bliver dyrene grebet af mange forskellige mennesker med de ressourcer, der skal til for at hjælpe lige det dyr. Samtidig starter den proces, der skal føre til, at dyret kan matches med den rigtige ejer.

Tak til Melsen Fonden, Else Frederiksens Fond, Karen og Carl Johnssons Legat for Nødstedte Dyr og Aage og Ulla Filtenborgs Fond af 8. november for støtte til Dyrenes Beskyttelses internater.

Tjalfe blev født på Nordjyllands Internat og siden matchet med Martin. Sammen tog makkerparret til DM i lydighed i 2023.

MATCH: DYRETS VEJ FRA ANKOMST TIL ADOPTION

- Ankomst:** Dyret ankommer til internatet fra en dyreværnssag eller dumping eller bliver afleveret. Når dyret er indleveret, overgår ansvaret for dyret til internatet. Man kan altså ikke indlevere et dyr og regne med at kunne få det tilbage efterfølgende eller bevare indflydelse eller ansvar for dyrets videre forløb.
- Helhedstilstand:** Dyret helhedstilstand vurderes af personalet ved ankomst.
- Fremlysning:** Hvis det er et dyr, der ikke er id-mærket, eller hvis ejeren er ukendt, typisk en herreløs kat, bliver dyret fremlyst i tre dage med henblik på at finde frem til dyrets ejer.
- Dyrlæge:** En dyrlæge foretager en klinisk undersøgelse, igangsætter eventuel behandling og steriliserer eller kastrerer og id-mærker, hvis det er en kat.
- Plejefamilie:** Nogle dyr, for eksempel spæde killinger eller hvalpe, kommer ud i plejefamilier til opflaskning eller pleje, indtil de er 12 uger og store nok til at blive bortadopteret.
- På internatet:** Dyret er i pleje på internatet, hvor de bliver passet i henhold til deres individuelle behov. Veterinærsygeplejersker, dyrepassere, adfærdstrænere og frivillige står for deres pasning, træning og socialisering.
- Beskrivelse:** Dyret bliver fulgt og løbende beskrevet med henblik på en endelig beskrivelse og krav til nye ejere ved bortadoption.
- Klar til adoption:** Når dyret er klar til adoption, bliver en beskrivelse og krav til nye ejere lagt på hjemmesiden 'Adopter dyr'.
- Interview:** Ansøgere til hunde interviewes per telefon, ansøgere til katte kan komme for at møde kattene på internatet.
- Udvælgelse:** Ansøgere til hunde udvælges på baggrund af de indledende interviews, og de bedst egnede kommer og besøger hunden. Det er vigtigt, at alle familiemedlemmer, også eventuelle hunde, er med og møder hunden på internatet. Så kan man se reaktionerne og vurdere, om det virker som et godt match.
- Adoption:** Ved adoption får den nye ejer både pasnings- og fodervejledning og adgang til at få råd og vejledning hos internatet i resten af dyrets levetid.
- Opfølgning:** Den nye ejer melder tilbage til internatet om, hvordan det går med livet i det nye hjem og med det nye familiemedlem.

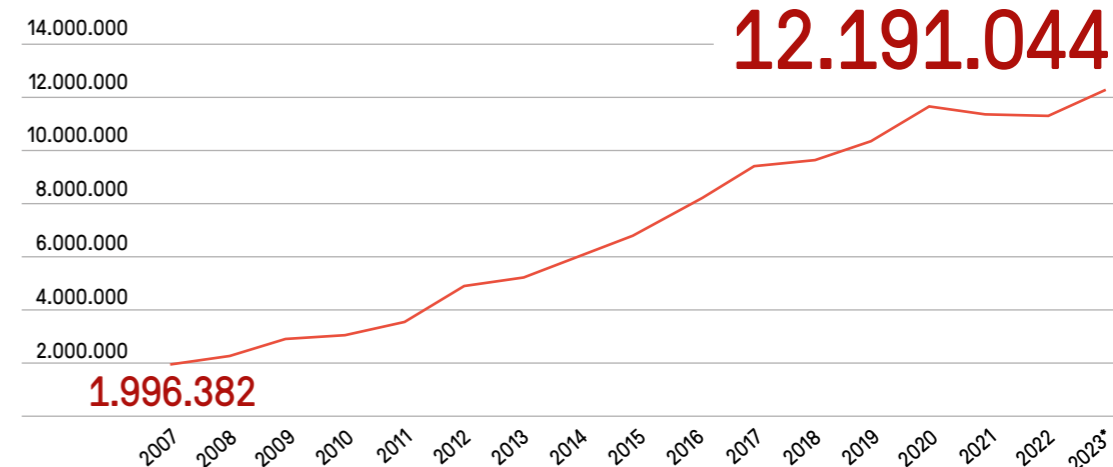
↑ Helmstedt, Tyskland, klokken 13.51 den 26. september 2023. Dyrenes Beskyttelses medarbejdere ser ind til grisene på transporten på turens første korte stop.

GRISENES VIDNER PÅ VEJEN

EN TIDLIG TIRSDAG MORGEN I SEPTEMBER SATTE DYRENES BESKYTTELSE OG EUROPA-PARLAMENTERIKER NIELS FUGLSANG (S) EFTER EN TRANSPORT MED 660 DANSKE SMÅGRISE FRA PADBORG TÆT PÅ DEN TYSKE GRÆNSE. VI SLAP IKKE DEN FEM ETAGER HØJE LASTBIL AF SYNE DET NÆSTE DØGN ...

→ FIGUR 1
Udviklingen i lange grisetransporter over otte timers varighed. Fra 2007 til 2023.

* Grise, der er udført med fly fra Danmark, indgår ikke i opgørelsen for 2023
Kilde: Fødevarestyrelsen

... Onsdag morgen drejede transporten ind ved et såkaldt samlested i Verona i Norditalien. Da vidste vi, hvordan grisene havde haft det. Hele vejen.

Dyrenes Beskyttelse var af sted sammen med europaparlamentariker Niels Fuglsang (S), og det lykkedes at bevidne og dokumentere turen for grisene fra start til slut på en af de mange lange transport, som afgår fra Danmark. I år 2023 eksporterede Danmark over 15 millioner grise ud af landet, heraf 12,3 millioner på lange transport over otte timer. Mange af dem kørte tæt på 24 timer i ét stræk.

VÆRRE, END VI TROEDE

Det, vi så, hørte, lugtede og mærkede på turen, bekræftede, hvad vi desværre godt vidste og længe har arbejdet for at forbedre: De gældende regler for transport af levende grise i EU er forældede og beskytter ikke dyrene tilnærmelsesvis godt nok. Den lange køretur viste frustrerede og varme grise på meget lidt plads. Erhvervet, altså producenter og transportvirksomheder, gav ved flere lejligheder både før og efter dokumentationen af turen, udtryk for, at grisene på de lange transport bare ligger og sover. Lyden på filmene, som er optaget undervejs, vidner om en anden virkelighed, hvor grisene skriger i timevis. Turen endte ikke som forventet på en italiensk besætning til opfødning, men grisene blev læsset af på et såkaldt samlested. Det betyder, at rejsen ikke sluttede der. De skulle fragtes videre. Til en uvis destination. Vi ved ikke hvor.

ØJENVIDNER SOM ØJENÅBNER

Dyrenes Beskyttelse arbejder vedholdende for markant bedre forhold for dyr under transport, herunder et forbud mod transport over otte timer. Med vores øjenvidneberetning og fotodokumentation lykkedes det os at skære igennem EU-debatten og sætte en dagsorden, hvor vi sammen med de

BAG OM TUREN

Dyrenes Beskyttelse fulgte sammen med medlem af EU-Parlamentet Niels Fuglsang (S) efter en transport med danske smågrise fra Padborg tæt ved den tyske grænse til Verona i Norditalien.

Formålet var at bevidne og dokumentere turen for grisene hele vejen fra start til slut.

Dyrenes Beskyttelse stod for den forudgående research og for at medbringe en fotograf, som dokumenterede hele turens varighed og forholdene undervejs.

Med på turen fra Dyrenes Beskyttelse var Bjarke Johan Kirkemann, international politisk rådgiver, og Johanne Gabel, journalist.

andre dyrevelfærdsorganisationer i Eurogroup fik lagt pres på EU-Kommissionen for at få den til leve op til sine egne forpligtelser om en gennemgribende revision af lovgivning for landbrugsdyr, herunder de næsten 20 år gamle regler for transport af dyr. Kommissionen havde tøvet med at fremlægge lovforslagene. Men efter offentliggørelsen af grisenes forhold på turen lykkedes det Niels Fuglsang at få håndslag fra EU-Kommissionens vicekommisær Marcos Sefcovic på, at transportforordningen ville blive revideret.

Den 7. december fremlagde kommissionen sit forslag, som indebærer et stop for lange transport over ni timer af slagte dyr, mens alle andre dyr, såsom smågrise til opfødning, kan transporteres op til 21 timer, før de skal have et hvil på et døgn og så må transporteres yderligere 21 timer. Af de 12,3 millioner grise, som danske landmænd sendte på lange →

Padborg, tilkørsel 75 E45, klokken 6.44

Andet stop, klokken 13.51

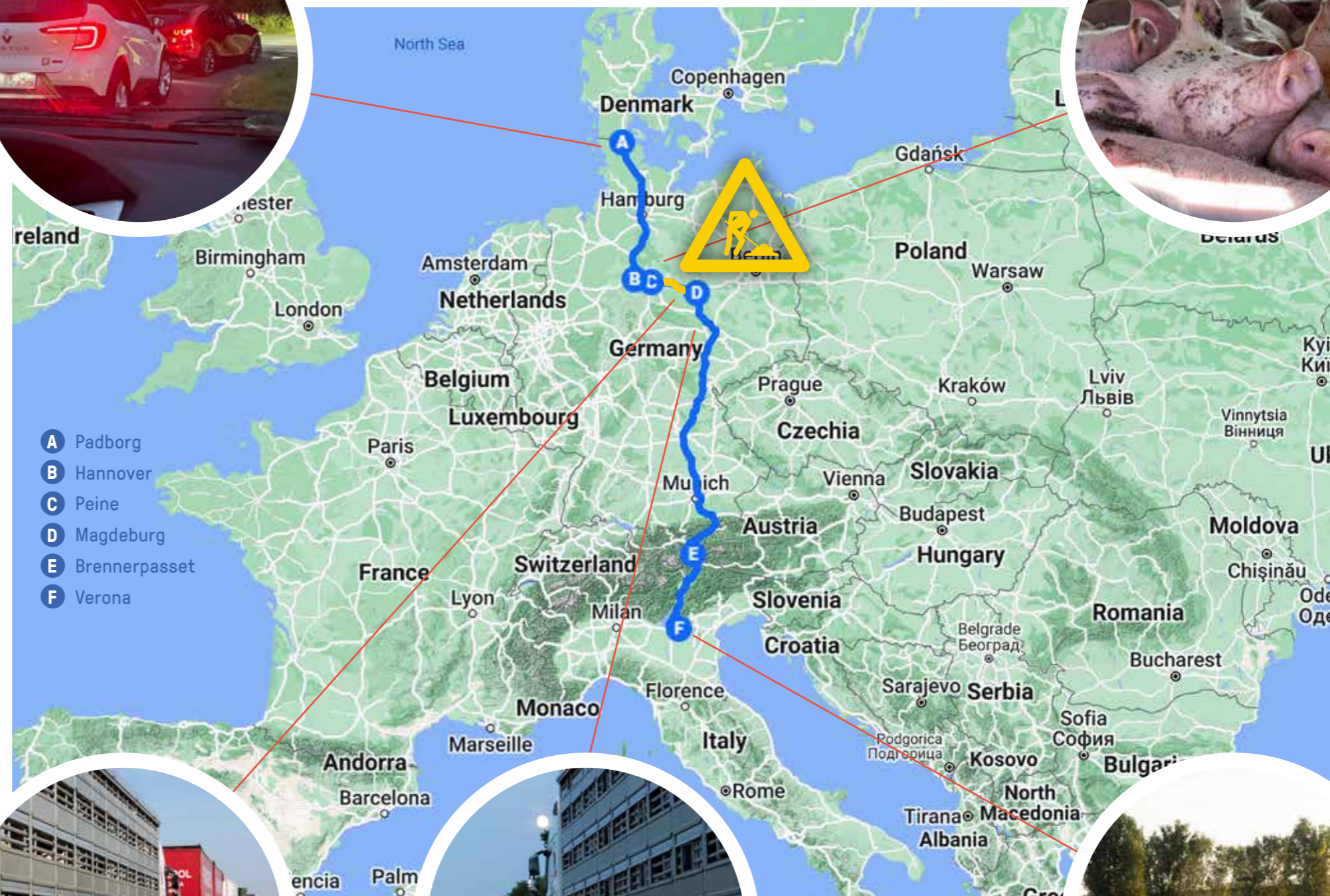

→ transporter i 2023, var over 98,5 procent smågrise til opfodning. Med forslaget forpasser EU-Kommissionen altså muligheden for et opgør med de lange, opslidende dyretransporter over otte timer. Transporter som turen fra Padborg til Verona vil fortsat kunne køre uhindret, hvis kommissionens forslag stemmes igennem uden ændringer.

Vi slipper ikke dyretransporterne her, men fortsætter med at presse på for at sikre, at den reviderede lovgivning bliver så ambitiøs på dyrenes vegne som muligt.

(i) FAKTA OM TUREN

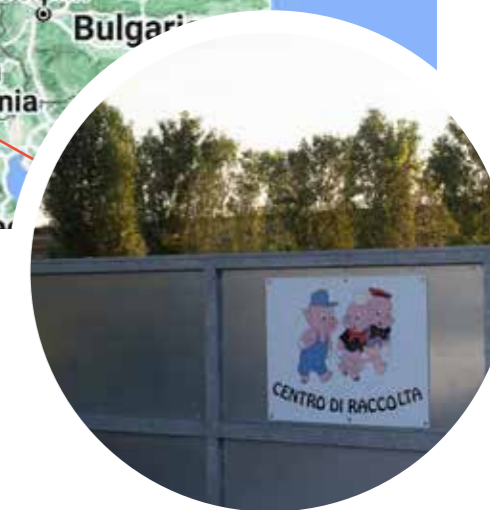
- Turen startede tirsdag den 26. september og sluttede onsdag den 27. september 2023.
- Turen på vejene varede 22 timer og 34 minutter.
- Fra første gris var dokumenteret om bord på transportvognen i Padborg, til sidste gris havde forladt vognen i Verona, gik der 24 timer og 29 minutter.
- På traces-certifikatet var turen forhåndsgodkendt til at vare 19 timer.
- Turen startede i Padborg på et samlested og sluttede på et samlested i landsbyen Vigasio uden for Verona i Norditalien.
- Et samlested er ikke en endelig destination for grisene. Turen slutter ikke, før grisene er i en besætning. Vi ved ikke, hvornår eller hvor langt grisene blev transporteret videre.
- Undervejs så chaufførerne ikke ind i vognen til grisene én eneste gang, grisene fik ikke foder, og der blev ikke fyldt vand på vognen.
- Udetemperaturen steg til 27 grader, transporten holdt flere timer i direkte sol i kø sydøst for Hannover i Tyskland.
- Vi observerede: Grisene skreg (flere ad gangen og i lange perioder), havde sår og skrammer, indtørret afføring overalt på kroppen og i hovedet, der lugtede stærkt af ammoniak fra urin, de havde sløve, halvlukkede øjne, lå tæt pakket, deres vejrtrækning var hurtig og gispende.
- Vi kunne ikke hjælpe grisene ud eller anmelde transporten, idet transporten holdt sig inden for de gældende regler, jf. faktaboks om gældende regler for transporter af grise.

Fem timers kø, udetemperatur 27 grader.

Syd for Magdeburg på E45, klokken 19.22

Samlested, Verona

HØJDEKRAV FOR SMÅGRISE

Grise er meget varmfølsomme dyr, som i modsætning til de fleste andre dyr ikke kan svede. Når hundredvis af grise bliver stuvet sammen i en lastbil og kørt ned gennem den europæiske højsommer, kan temperaturen inde mellem grisene på vognen blive meget høj. Smågrisene, som det typisk drejer sig om på de lange transporter af danske grise, kan udvikle varmestress, ja, varmen kan endda koste grisene livet.

Mange faktorer er afgørende for, hvor varmt der kan blive inde i en grisetransport. Det gælder ikke mindst, hvor meget frihøjde grisene har over ryggen. En vis frihøjde over ryggen på dyrene er afgørende for, at ventilationen på lastbilen kan fungere efter hensigten og sikre den luftudskiftning, som er nødvendig for at hindre iltmangel og begrænse risikoen for overophedning.

Den slags findes der specifikke krav for. Men ikke, hvis grisene vejer under 40 kilo, hvilket langt størstedelen af de grise, danske landmænd eksporterer, gør.

Det er et åbenlyst hul i lovgivningen, som Dyrenes Beskyttelse i årevis har kæmpet for at få lukket. I 2023 gik vi sammen med Fødevarerforbundet NNF ud med en fælles indsats for at råbe de danske politikere op og få indført de nødvendige højdekrav for smågrise.

Den 11. december 2023 blev en ny dansk bekendtgørelse med forslag til højdekrav for smågrise under transport sendt i høring. Der ser således endelig ud til, at der er politisk vilje til at sikre bedre dyrevelfærd for de mange millioner danske smågrise, som hvert år eksporteres.

DYRENES BESKYTTELSE PRESSEDE PÅ FOR AT FOREBYGGE SÅVEL ULYKKER SOM ULIDELIG VARME, NÅR GRISE TRANSPORTERES SOM PRODUKTER PÅ LASTBILER.

FORULYKKEDE TRANSPORTER

Da en lastbil med grise brød i brand en mandag morgen på E45 nær Århus, og et større antal grise måtte aflives, gik Dyrenes Beskyttelse i medierne med en kraftig opfordring til at sætte ind over for problemerne med de mange forulykkede grise-transporter. Bilen var på det tidspunkt den sjette lastbil i 2023, der forulykkede, og hver gang må hundredvis af grise aflives under frygtelige forhold.

Vi skal gøre mere for at forebygge de ulykker, som har store dyrevelfærdsmæssige og menneskelige konsekvenser. Derfor bør både branchen og myndighederne sætte fokus på de mange ulykker med grisetransporter og systematisk indsamle data om hændelserne.

Dyrenes Beskyttelse afholdt efterfølgende et møde med repræsentanter for beredskabsgruppen for dyretransporter. Gruppens medlemmer tæller repræsentanter fra blandt andre Landbrug & Fødevarer, Fødevarestyrelsen og politiet.

For at kunne forebygge ulykker er viden om årsagsforholdene af afgørende betydning, og vi vil derfor fortsat arbejde på at få undersøgt omstændighederne ved disse ulykker, som har voldsomme konsekvenser for alle involverede, både dyr og mennesker.

STUTTERISAGEN GIVER DEBAT OM DYREPOLITI

ÅRET HAR VÆRET PRÆGET AF STORE DYREVÆRNSSAGER, MEN SAGEN OM VIEGÅRD STUTTERI STIKKER UD. DEN UDLØSTE SAMTIDIG EN TILTRÆNGT DEBAT OM, AT DYREVÆRNSINDSATSEN STADIG MANGLER MEGET, NÅR DET KOMMER TIL AT BESKYTTE DYR I NØD.

I oktober 2023 blev Viegård Stutteri i Skals, Midtjylland, erklæret konkurs efter gentagne anklager om uforsvarlig behandling af heste. Sagen begyndte med afsløringen af udsultede og underernærede heste. Desværre er stutteriet ikke ukendt for os. Dyrenes Beskyttelse har gennem flere år gentagne gange anmeldt stutteriet til politiet, og der er tidligere blevet udstedt store bøder. Men til trods for gentagne anklager er der aldrig truffet juridiske foranstaltninger for at fratage ejeren retten til at holde dyr.

Dyrenes Beskyttelse har spillet en central rolle i den langvarige proces med Viegård Stutteri. Selv om det ikke var os, der først anmeldte stutteriet i denne omgang, har vi løbende offentliggjort information om sagen, deltaget i debatten og krævet handling fra myndighederne.

Vi har brugt sagen til at arbejde for at styrke dyreværnsindsatsen fra politisk hold. Regeringen har i første omgang valgt at forlænge det nuværende politiforlig, som sætter rammerne for arbejdet med dyreværnsager, med et år. Vi kæmper derfor videre for seks konkrete tiltag:

(i) DE SEKS TILTAG

1. STYRKELSE AF DYRENES SPECIALENHED

Specialenhederne, der arbejder med dyreværnsager på tværs af politikredsene, skal tildeles en varig bevilling og flere årsværk og have øremærkede ressourcer til dyreværnsager.

2. MERE SLAGKRAFTIG LOKAL INDSATS

Vi arbejder for at sikre flere økonomiske midler, politibetjente dedikeret til arbejdet med dyreværn og kompetencer til de lokale dyreværnsenheder, så de bedre kan håndtere sager effektivt.

3. ET STÆRKERE SAMARBEJDE

Samarbejdet mellem forskellige instanser, herunder politiet, anklagemyndigheden, Fødevarestyrelsen og Det Veterinære Sundhedsråd, skal styrkes.

4. HØJERE STRAFFERAMME

Strafferammen for dyrevelfærdskriminalitet skal hæves fra to til seks års fængsel. Dette vil give myndighederne flere efterforskningsværktøjer og sende et alvorligt signal om, at dyrevelfærd tages seriøst.

5. DØGNSERVICE I DYREVÆRNSSAGER

For at sikre hurtigere og mere effektiv sagsbehandling har vi foreslået etableringen af et landsdækkende, døgnbemandet beredskab af embedsdyrlæger dedikeret til dyreværnsager.

6. DYREVÆRNSORGANISATIONER SOM PART I SAGER

Vi arbejder for, at organisationer som Dyrenes Beskyttelse betragtes som part i de sager, vi anmelder. Dette vil give os mulighed for at følge sagens forløb, deltage i retsmøder for at forbedre dyrenes situation og eventuelt klage over politiets afgørelse.

STOR FREDNING, MEN STORT SVIGT AF HAVETS DYR

HAVPLANEN KOMMER IKKE HAVET TIL UNDSÆTNING

I juni 2023 blev et samlet Folketing enigt om en havplan. Havplanen er fra EU's side ment som den plan, der skal sikre, at de samlede menneskelige aktiviteter i havet er på et niveau, så havet gradvis forbedres og i løbet af en kort årrække kommer i det, der kaldes 'god miljøtilstand'.

Men på det felt fejlede den danske havplan. En række forskere, har analyseret de planlagte menneskelige aktiviteter og fundet frem til, at presset på havet vil stige med otte procent frem mod 2030. Således blev det en plan, der primært sikrede menneskelige aktiviteter plads i havet og det endda uden i tilstrækkelig grad at tage hensyn til placeringen af de naturmæssige værdier som områder med høj biodiversitet, gydeområder og lignende. Mennesket blev tænkt først og havets dyr sidst.

I en situation, hvor vores hav er presset, iltsvindet breder sig, og fiskebestande forsvinder, er det ekstra kritisabelt, at det samlede pres på havet stiger.

DANMARKSHISTORIENS STØRSTE FREDNING ER I HAVET

Havplanen kom efter flere års venten og langstrakte politiske forhandlinger. Planen indebærer, at 10 procent af havet skal beskyttes med 'streng beskyttelse' inden 2030. Det er historisk og skelsættende i den forstand, at der før havplanen kun var få og små områder med streng beskyttelse, og nu står vi med planer for strengt beskyttede områder, der tilsammen udgør 10.000 kvadratkilometer. Til sammenligning har den største fredning på land, Lille Vildmose, et areal på 76 kvadratkilometer.

Men til trods for at kun få menneskelige aktiviteter vil være tilladt i de strengt beskyttede områder, så stiger presset på havet overordnet set. Man kan sige, at den menneskelige aktivitet koncentrerer på et mindre område, samtidig med at der bliver skruet op for omfanget af aktiviteten.

Dyrenes Beskyttelse mener, at 30 procent af havet skal overlades til naturen. I havplanen er det faktisk vedtaget, at yderligere 20 procent af havet skal beskyttes med 'almindelig beskyttelse'. Men beskyttelsesgraden for disse områder er meget svag, eksempelvis er det stadig tilladt at bundtrawle i almindeligt beskyttede naturområder.

Dyrenes Beskyttelse arbejder via vores politiske indsats videre for, at en større del af havet får lov at være natur på naturens præmisser. Det samlede menneskelige pres er i dag stigende, vi arbejder for at få vendt den udvikling, så det menneskelige pres i havet reduceres og det i en grad, så havet hurtigst muligt bevæger sig i retning af det, der kaldes god miljøtilstand.

FRA FODER TIL FØDE

SÅDAN BLIVER DANMARK ET LEVENDE LANDBRUGSLAND MED MAD TIL 12 MILLIONER MENNESKER OG MASSER AF PLADS TIL DYR, NATUR OG MENNESKER I KULSTOFFLAGRENDE OG KLIMAVENLIGE LANDSKABER. SAMMEN MED OTTE ANDRE GRØNNE ORGANISATIONER FREMLAGDE DYRENES BESKYTTELSE ET GENNEMBEREGNET BUD PÅ FREMTIDENS LANDBRUG OG FØDEVAREFORBRUG.

I Danmark har vi over 200 millioner dyr i landbruget. Dyrenes Beskyttelse arbejder for, at dyrenes velfærd indgår i alle sammenhænge, hvor bæredygtig udvikling af landbruget diskuteres, og hvor beslutningerne træffes. Det er vigtigt, at klimakrisen, biodiversitetskrisen og dyrevelfærds-krisen løses i sammenhæng, så dyrene ikke bliver tabere i et fortsat amokløb efter større og større effektivitet og ydelsespres.

I november udgav Dyrenes Beskyttelse sammen med otte andre grønne organisationer rapporten 'Fra foder til føde II', der anviser en udviklingsvej for dansk landbrug og fødevarerproduktion. En vej, der viser, hvordan vi i Danmark kan få et landbrug, som er i overensstemmelse med planetens naturressourcegrundlag udtrykt som planetære grænser, og hvor Danmark overholder den danske klimalov, Paris-aftalen og andre bindende målsætninger inden for dyrevelfærd, vandmiljø, natur, biodiversitet og drikkevand.

FÆRRE DYR, SOM HAR DET MEGET BEDRE

Rapporten indeholder beregninger af, hvordan de danske arealer og dyrehold kan tilrettelægges, og der gives anbefalinger til, hvordan politikerne kan fremme udviklingen. For at overholde de vedtagne målsætninger vil dyreholdet skulle reduceres væsentligt, hvilket til gengæld betyder, at alle dyr kan holdes udendørs eller med adgang til at komme ud og med gode muligheder for at få opfyldt deres naturlige behov.

Med de ændringer, som rapporten anbefaler, vil vi i 2040 kunne producere mad til mindst samme antal mennesker som i dag, samtidig med at pladsen til natur fordobles, og arealet med skov bliver større.

GRYDEKLAR GRØN VISION TIL REGERINGEN

Et centralt punkt i regeringsgrundlaget 'Ansvar for Danmark' fra december 2022 var, at regeringen i 2023 ville nedsætte et partnerskab med landbrug, fødevarersector, naturorganisationer, forbrugerorganisationer og kommuner. Partnerskabet skulle komme med oplæg til en samlet visionsplan for landbruget, og Dyrenes Beskyttelse var naturligvis opsat på, at dyrenes velfærd kom til at indgå i planen.

FOTO HANS CHRISTIAN JACOBSEN

(i) SÅDAN INDRETTES AREALER OG DYREHOLD

På baggrund af overslagsberegninger baseret på eksisterende data har vi følgende bud på, hvordan landbrugsarealet og dyreholdet skal se ud i 2040:

- Godt en fjerdedel af det nuværende landbrugsareal svarende til 680.000 hektar tages ud af dyrkning og lægges ud til afgræsset natur og skov.
- Kun en lille del af det dyrkede landbrugsareal – cirka 25 procent i form af kløvergræs ud over de permanente græsarealer – går til foder.
- Et langt større areal, cirka 60 procent, bruges til afgrøder direkte til human konsum – brødkorn, grønsager, kartofler og bælgplanter.
- Danmark bliver selvforsynende med dyrefoder og producerer protein svarende til 12 millioner menneskers behov.
- Antallet af husdyr er tilpasset den tilgængelige mængde foder, der produceres i Danmark, hensynet til klima, biodiversitet og vandmiljø samt dyrenes behov, hvilket betyder, at der årligt vil være cirka 610.000 kreaturer, 1,3 millioner slagtesvin og 33 millioner stykker fjerkræ. Alle dyr holdes ude eller har adgang til det fri.

I november 2023 kom det imidlertid frem i medierne, at regeringen droppede det længe ventede brede visionspartnerskab for i stedet at gennemføre en såkaldt trepartsforhandling med et mindre antal interessenter og primært fokus på en klimafgift på landbruget. Dyrenes Beskyttelse finder dette stærkt u hensigtsmæssigt, da der er behov for en samlet løsning for klimakrisen, biodiversitetskrisen og dyrevelfærds-krisen.

Udspillet 'Fra foder til føde II' er lagt frem til inspiration for regeringen og politikere og til brug for trepartsforhandlingen, som erstatter det partnerskab, der skulle komme med en visionsplan.

↑ De seks ungarske uldgrise har sat deres præg overalt, hvor den mørke jord er rodet op i den helt rigtige uorden, uden at al jord er endevendt. Selv foretrækker grisene at lægge sig til at sove på den bløde, gyngende mosejord med en topmadras af græs. De vil også gerne kløs på maven af Martin Sandager.

ÅRETS DYREVEN 2023

MARTIN SANDAGER GIVER JORDEN TILBAGE TIL DYR, NATUR OG KLIMA. HAN FIK PRISEN FOR SIN EKSTRAORDINÆRE INDSATS FOR ALLE DYR I KRAGELUND MOSE.

↑ De har deres egne flokke og familier omkring sig. De bevæger sig frit omkring. De hviler, når de har lyst. De roder, græsser og gnaver. Dyrene i Kragelund Mose lever, akkurat som de har lyst til og så godt som uforstyrret, bortset fra når Martin Sandager hver dag kigger forbi for at sikre sig, at alle har det godt.

Arealforvalter og naturformidler Martin Sandager har gennem otte år opkøbt og forvandlet 100 hektar jord i Kragelund Mose ved Vejen til et fristed for dyr, natur og klima. Den 17. november 2023 blev han kåret til Årets Dyreven 2023 for sit vedholdende arbejde og engagement i de presserende og sammenhængende dagsordener: biodiversitet, klima og dyrevelfærd. Han er desuden en eminent formidler og går altid efter dialogen.

I begrundelsen for valget blev det fremhævet, at Martin Sandager med sin vedholdenhed har skabt et unikt område, hvor vandbøfler, exmoorponyer, konikponyer, ungarske uldgrise, gallowaykvæg, dexterkvæg og landracegeder lever frit og uforstyrret. Han har vendt dyrkede arealer og tidligere tørvemose til et kulstoflagrende livligt landskab, der nu er hjemsted for en lang række vildtlevende dyr. Især et det lykkedes at invitere fuglene tilbage på arealerne. Først og fremmest fordi der er masser af mad i form af planter og insekter. Dertil er der optimale muligheder for redebygning. Til at starte med har Martin selv opsat 700 redekasser.

Martin Sandagers indsats for at genskabe levesteder for de vildtlevende dyr er en inspiration til at gå i gang med at gøre en forskel for dyr og natur lige der, hvor man er. Han

har genskabt vådområder og vedvarende plantedække, der græsses af dyr, som passes omsorgsfuldt, samtidig med at de har et frit flok- og familieliv. Alt sammen noget, som desværre er forsvundet mange steder i vores intensivt dyrkede landskaber.

(i) OM KRAGELUND MOSE

- Ligger ved Vejen
- 100 hektar i privateje
- Alle dyr bliver tilset dagligt
- Alle dyr har adgang til velstrøede læskure, hytter og rundbuehaller
- Dyrene bliver tilskudsfordret efter behov
- Der er dyrlæger fast tilknyttet
- 700 fuglekasser er sat op som invitation til hulerugende fuglene. Maden til fuglene findes nu (igen) i form af planter og insekter i mosen

NÅR BØRN LÆRER AF DYR

DYRE- & NATURSKOLEN I DYRENES BESKYTTELSE SAMLER FLERE FORSKELLIGE INITIATIVER: 'EN DAG PÅ DYREINTERNATET', 'MISSION 1812' OG 'DYR'BARE NYHEDER'. DET SAMLEDE KONCEPT SKAL EVALUERES I STARTEN AF 2024 EFTER 12 MÅNEDER, HVOR RAMMEN OM FREMTIDIGE BØRNETILBUD SKAL SÆTTES.

Dyre- & Naturskolen danner og inspirerer børn i alderen tre til 12 år til udvikling af empati og viden om dyreetik, herunder hvordan dyr og mennesker hænger sammen med naturen. Otte frivillige formidler via samvær, samarbejde og gensidig respekt samt et fokus på, at det skal være sjovt at lære. Målgruppen er børn og deres voksne, som er en vigtig faktor i børnenes læring. Desuden er flere af koncepterne relevante for mennesker i alle aldre.

ONLINE: DYR'BARE NYHEDER

Et helt nyt, positivt videoformat, som er målrettet børn på mellem otte og 12 år. Her fortæller værten Bue Kjær Monrad om problematikker relateret til dyrevelfærd og illustrerer med forklarende tegninger. Indholdet er en samtalestarter for børn i skole og hjem, som kan dykke ned i emnerne sammen med deres voksne. Målet er at nå ud til over 5.000 børn.

UDKØRENDE: MISSION 1812

På den mobile vagtcentral modtages opkald fra henvender, som finder dyr i eller omkring sin have. Redningsaktionen aktiveres ved ét tryk på 'knappen', så tæller tiden, og dyreredderen ruller af sted med dyreambulancen og bringer dyret til vildtpleje eller internat. Ved Food Festival Aarhus og Outdoor Festival Silkeborg nåede vi ud til over 2.000 børn mellem ni og 12 år.

LOKALT: EN DAG PÅ DYREINTERNATET

Vi inviterer skoleklasser og sfø'er til en nærværende, inkluderende og lærerig dag på dyreinternatet. I tipien taler vi om egne erfaringer med dyr, dyrenes naturdyreredning, og børnene klædes på til at besøge internatets beboere – altid på dyrenes præmisser. Til dato har der været 23 besøg med i alt 470 deltagere.

Projektet er en test, som er støttet af Karen Krieger Fonden, Friluftsrådet & QATO Fonden.

KAMPAGNE: LAD SOEN VÆRE MOR

EN STOR OG VEDHOLDENDE KAMPAGNE SATTE I 2023 SOEN PÅ DAGSORDENEN MED ET KRAV OM AT LADE SOEN VÆRE MOR.

De færreste ved, hvordan soen har det ... for hun er gemt væk i de danske stalde. Hun kan ikke vende sig rundt. Stålbøjler holder hende fast. Hun kan kun lige akkurat stå op eller ligge ned. På et beton- og spaltegulv. Hun kommer aldrig ud. I stalden er der ikke noget jord, ingen træer, græs, sol eller skygge. Hun har ingen bevægelsesfrihed og ingen eller alt for lidt halm til at bygge rede. Når hun har faret, kan hun ikke vende sig rundt eller snuse til sine nyfødte pattegrise for at lære dem at kende.

Søerne i de danske industristalde er avlet til at få i snit 20 pattegrise pr. kuld. Mange søer får 25 grise – nogle over 30. Men hun har kun 14-15 patter. Et regnestykke, der ikke går op.

SOERNES VELFÆRD PÅ DANMARKSKORTET

Den problemstilling stillede vi skarpt på med kampagnen 'Lad soen være mor', hvor mere end 48.000 danskere ved udgangen af året havde skrevet under på vores krav om et forbud mod fiksering af soen. Vi har fortalt om soens egenskaber, herunder at hun er en formidabel redebygger og mor for sine pattegrise. Desuden har flere vinkler fundet vej til medierne via såvel vores presse- som politiske indsats.

Kampagnen 'Lad soen være mor' fik sat søernes velfærd til diskussion. Fiksering af soen i lange perioder af hendes liv og hendes manglende velfærd i det hele taget er blevet debatteret i pressen og i Folketinget.

Ved udgangen af 2023 havde vi derfor stadigvæk store forhåbninger til, at søerne ville få en central placering i de dyrevelfærdsforhandlinger, som var lovet før sommeren 2023. Men forhandlingerne endte med at blive udskudt til januar 2024.

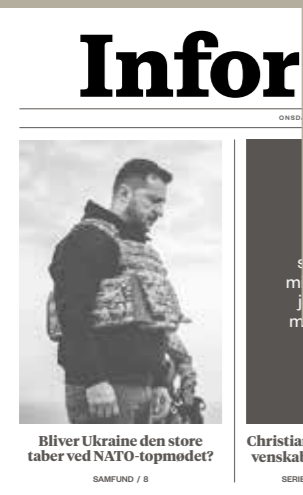

↑ Hos Stenager Økogris passer soen selv sine unger. Denne so lagde ansigt til 'Lad soen være mor'-kampagnen.

Mere end

48.000

danskere bakkede op om kampagnen i 2023. Tak til jer alle. Vi samler fortsat underskrifter for soen.

Britisk slagteri får kritik for »smertefuld« bedøvelse af svin. Samme metode bruges på millioner af svin i Danmark

Ferit staves grisene sammen i et bur. Dernæst lukkes metalgitteret, og buret sænkes ned i et køkkenskab. I næste halvtime ser man, hvordan grisene bliver efter tvivlsomt slagtet med en metode, som de fleste danskere aldrig tænker på. Videoerne stammer angiveligt fra et slagteri i Norfolk, som er en del af en gruppe britiske dyraktivister efter et udsagn har søvnet skabt kammer til de dokumentere, hvordan det foregår, når slagtegrise bedøves af såkaldt CO₂-kammer for at slagtning. En talperson fra slagteriet Pigfarms Pride siger oveni, at der ikke er nogen beviser på, at videoen er et faktisk er optaget på det pågældende slagteri. Mere bilde af de danske grise har ikke desto mindre vakt forargelse blandt dyraktivister og eksperter, som kræver, at praksis ændres, ligesom en talperson fra den britiske regering lover at lede efter alternative metoder. All menes anvendes samme bedøvelsesmetode på danske slagterier, herunder dem også i Danmark og Europas største

Dyrenes Beskyttelse var omtalt i aviserne

4.276

gange i 2023 mod 3.457 gange i 2022

Dyrenes Beskyttelse var på forsiden af aviserne

21

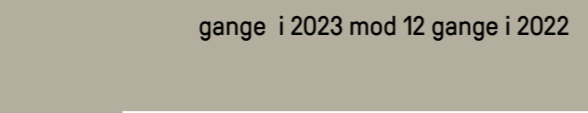
gange i 2023 mod 12 gange i 2022

- Dumping er bare aldrig den rigtige løsning

alternativer til CO₂-bedøvelse undersøges. »Der er helt klart forskel på, hvor meget de enkelte grise svager, men CO₂ virker jo både bedøvelses og kvælningsmiddel, så en form for kvælningsformomme er at forberede i kvælningsmiddel, som er en anden metode end anvendes på et britisk eller et dansk slagteri. Vinderen er, og størst hvilket anslag det bruges. »Her det er selve CO₂en, der giver den her kvælningsformomme, svøm og lortation af slimhinderne, og alle europaiske slagterier har de samme regler, de skal leve op til, i forhold til hvor høj koncentrationen af CO₂ skal være,« siger Hanne Kongsted. Den vurdere bruges og af Jan Tind Sørensen, der er professor ved Institut for Håndy og Veterinærvidenskab på Aarhus Universitet og tilknyttet samme EU-forskningsprojekt. Han understreger, at han ikke har set videoen fra CO₂-kammer på andre slagterier, og at han derfor ikke kan afgøre, om den reaktion, grisene udviser i den britiske video, som dansk Crown også deltager i, hvor

Medlemsmagasiner

4

til Dyrenes Beskyttelses

70.000

medlemmer

Dyrenes Beskyttelse arbejder for at gøre dyrevelfærd til en folkesag. Derfor rækker vi ud for at røre alle danskere via kampagner, presse, Facebook, Instagram, X, LinkedIn, nyhedsmails og med vores magasin. I 2023 nåede vi ud til rekordmange. Her er et udpluk.

Følgere på Facebook

200.000

Rækkevidde på Facebook

3,3 mio.

Interaktioner med indhold på Facebook

1,1 mio.

Rækkevidde på Instagram

Nyhedsbrevsmodtagere

185.000

892.867

Rækkevidden er antallet af personer, der har fået vist vores indhold. Interaktioner er antallet af personer, der har reageret aktivt på et opslag. Følgere er antallet af personer, der har valgt af følge Dyrenes Beskyttelses profiler.

DET GODE DYRELIV

DYRENES BESKYTTELSE ARBEJDER FOR DET GODE DYRELIV FOR ALLE DYR – UANSET DYRETS STØRRELSE ELLER POPULARITET. VORES ARBEJDE FOR LANDBRUGSDYR, RIDEHESTE, FAMILIEDYR OG VILDE DYR I NATUREN TAGER UDGANGSPUNKT I VORES OPFATTELSE AF DET GODE DYRELIV.

Dyr kan føle såvel glæde og tilfredshed som smerte, angst og lidelse. Alle dyr har særlige behov, som knytter sig til arten, og dyr reagerer positivt på at få disse behov opfyldt og negativt, når behovene ikke bliver opfyldt.

Det gælder ikke blot fysiologiske behov som føde, vand, motion og varme, men også adfærdsmæssige behov, hvor nogle dyr for eksempel vil føle stress, hvis ikke de får lov til at udvise artsspecifik adfærd. Det gælder den højdrægtige sos behov for at bygge rede til sine grise, kalvens behov for at patte eller hønens behov for at skrabe i jorden.

Dyr bør også få opfyldt deres sociale behov. Heste har eksempelvis et stort behov for at være sammen med artsfæller. Moderdyr og unger har som oftest behov for at være sammen under afkommets opvækst.

Det gode dyreliv handler også om et godt fysisk miljø og levesteder for det enkelte dyr. Derfor arbejder vi for at sikre vores natur, så der er levesteder og føde til de mange arter af vilde dyr.

Dyr er sansende væsener, og et godt dyreliv handler om dyrets samlede opfattelse af positive og negative oplevelser. Det gode dyreliv består ikke nødvendigvis udelukkende af positive oplevelser, der kan også godt være negative oplevelser. For eksempel vil dyr, der lever det frie liv uden dørs, opleve dage med rigtig dårligt vejr, men hvis dyrets basale behov i øvrigt tilgodeses, vil det ikke overskygge de positive indtryk, dyret får ved at leve et frit liv.

HELGSTRAND OG VIEGAARD ANMELDT

I år har især hestes levevilkår fyldt meget. I alt endte 494 sager om heste hos Dyrenes Beskyttelses kredsformænd. I juni startede billeder på Facebook en sag om misrøgt af heste på Viegård Stutteri. Dyrenes Beskyttelse har tidligere politianmeldt stutieret nord for Viborg flere gange. Denne gang brugte vi sagen over for politikere som eksempel på behovet for øget strafferamme og brug af rettighedsfratagelse i dyreværnsager.

Sidst på året viste TV 2-programmet 'Operation X' systematisk gentagen brug af tvang over for heste under træningen hos Helgstrand Dressage i Nordjylland. Dyrenes Beskyttelse anmeldte direktøren, rytterne og virksomheden til politiet på baggrund af de afslørende videooptagelser for groft uforvarlig behandling med karakter af mishandling.

DUMPING OG SOCIALE SAGER

Det gode dyreliv var ikkeeksisterende i rekordmange sager om dumpede dyr i år. Selv om en del af dyrene dumpes tæt på vores internater, er det stadig risikabelt og helt uacceptabelt. Samtlige internater har været nødt til at nødaflyve nogle af de dyr, der blev dumpet.

En stigende del af vores kredsformænd og dyrlægers arbejde går med at sikre det gode dyreliv i sager, hvor dyrets ejer ikke længere kan tage ansvar for dyret. De mange sociale sager er en rigtig trist udvikling, der samtidig sætter vores beredskab og internater under et stigende pres.

DYRENE'S POLITI

DYRENE'S BESKYTTELSE TOG SIG I 2023 AF 3.549 SAGER OM FORMODEDE BRUD PÅ DYREVELFÆRDSLOVEN. DERMED LYKKEDES DET VORES FRIVILLIGE BEREDSKAB OG EFTERFORSKERE AF AFLASTE MYNDIGHEDERNE BETYDELIGT. VEJEN FREM ER VEJLEDNING, SAMARBEJDE OG EFTERFORSKNING. 260 SAGER ENDETE MED EN POLITIANMELDELSE.

3.549

af sagerne blev håndteret eller følges af de frivillige kredsformænd.

260

sager endte med en politianmeldelse af dyreejeren.

Dyrene Beskyttelses beredskab er afgørende i indsatsen for dyr, der kommer i nød på grund af overtrædelser af dyrevelfærdsloven. Selv om alle politikredse i dag har dedikerede folk på området, og selv om der siden 2020 har været tre dyrevelfærdsenheder til større og grænseoverskridende sager, så håndterede Dyrenes Beskyttelse 3.962 dyreværns-sager i 2023. Det er på niveau med året før og ikke langt fra de 4.689 dyreværns-sager i 2019, før dyrevelfærdsenhederne blev oprettet.

Sagerne starter som regel med henvendelser til Dyrenes Beskyttelses Vagtcentral 1812. 3.549 af sagerne med formodede overtrædelser af dyrevelfærdsloven blev håndteret eller følges af de frivillige kredsformænd. Selv om der er tale om mulige lovbrud, og de ikke har nogen formel autoritet,

tager kredsformændene dialogen med dyreejerne for at sikre gode dyreliv. Det løses ofte med vejledning og forbedring af dyrenes forhold. Det er dog ikke usædvanligt, at Dyrenes Beskyttelse ender med at få overdraget dyr i sagerne. 499 dyr blev i år indsat på internater i forbindelse med dyreværns-sager – nogle i nødpasning, andre til formidling til nye hjem. I 260 sager endte Dyrenes Beskyttelse med at anmelde dyreejeren til politiet.

 KVÆG (3.466)

 HUNDE (2.671)

 KATTE (2.239)

FLERE DYREARTER (1.710)

 FÅR/GEDER (1.679)

 HESTE (1.513)

 GRISE (1.424)

 KANINER (493)

 ANDRE EKSOTISKE DYR (479)

 FJERKRÆ (444)

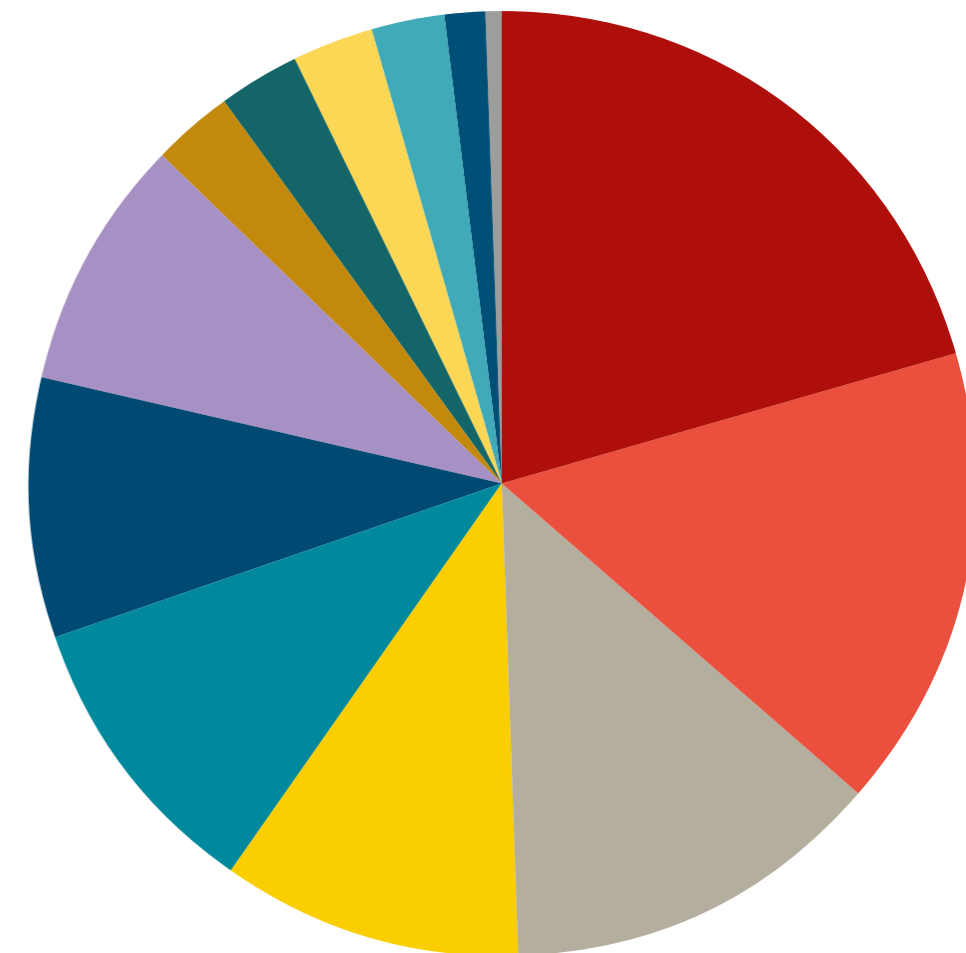
ANDRE LANDBRUGSDYR (441)

 GNAVERE (222)

STØRRE SAMLING AF DYR – FRA ZOO, MARKED, DYRSKUE, DYREHANDEL OG CIRKUS (43)

FIGUR 2

Antallet af dyr i dyreværns-sager i 2023 fordelt på dyregrupper.

EFTERFORSKNINGEN FORTSÆTTER

Dyrenes Beskyttelse arbejder også med at efterforske og identificere hvalpefabrikker og opsamlingssteder for illegalt importerede hunde. Dyrenes Beskyttelse har siden 2019 haft tidligere efterforskere fra politiet – både som ansatte og frivillige – til at efterforske sager med ulovlig hundehandel og avl i Danmark. Dyrenes Beskyttelses efterforskere har et tæt samarbejde med politi og Fødevarestyrelsen og får hjælp fra flere frivillige efterforskere. I 2023 er der efterforsket 59 nye sager. Dyrenes Beskyttelse har anmeldt 10 sager til politiet, og syv sager er overdraget til Fødevarestyrelsen. 16 sager bliver stadig efterforsket. De involverede dyrlæger har desuden meldt en del af sagerne til politiet eller Fødevarestyrelsen.

Dyrenes Beskyttelses store arbejde med dyreværns-sager er en betydelig aflastning af myndighederne. Det er også et aktivt i indsatsen for et mere effektivt dyrepoliti i Danmark.

Efterforskningen blev i 2023 støttet af Jens Anker Andersen Fonden og Jørgen og Ellen Hilde Larsens Fond til gavn for dyr.

STADIG MANGE DYR I KLEMME I SOCIALE SAGER

DYRENES BESKYTTELSE HAR DE SENESTE ÅR OPLEVET EN ALARMERENDE UDVIKLING I ANTALLET AF DYR, DER KOMMER I KLEMME I SOCIALE SAGER. I LØBET AF 2023 RYKKEDE VORES BEREDSKAB AF FRIVILLIGE DYREVENNER UD TIL 2.611 DYR FORDELT PÅ I ALT 1.002 SOCIALE SAGER.

1.165

dyr berørt af sociale sager fik midlertidig pension på et af vores ni dyreinternater eller blev formidlet til et nyt, kærligt hjem.

Af de dyr, der blev berørt af de sociale sager, kom 1.165 i nødpassning på vores internater eller blev formidlet til nye, kærlige hjem. Men vores arbejde i disse sager er ikke kun at redde dyrene, det handler også om at hjælpe de mennesker, der er i nød.

Vores prioritet er altid at sikre dyrenes velfærd, men samtidig prøver vi at støtte ejerne så vidt muligt for at undgå unødigt hjertesorg og bekymringer. Dette involverer ofte at tilbyde dyrlægehjælp, løbende opfølgning og i nogle tilfælde endda forsyninger som foder, så dyrene kan blive hos deres ejere under bedre forhold. Denne balancegang kræver en konstruktiv tilgang, hvor beredskabet søger at optimere dyrevelfærden under hensyn til de ofte sårbare ejere.

NÅR SAMLEMANI GÅR UD OVER DYRENE

Dyrenes Beskyttelse står også over for en stigende udfordring i form af såkaldt dyrehoarding, hvor velmenende individer erhverver mange flere dyr, end de magter at passe ordentligt. I løbet af 2023 rykkede vores beredskab ud til 334 dyr i 68 sager om dyrehoarding, hvilket er mere end en fordobling i forhold til året før.

Sagerne er dybt alvorlige og har store konsekvenser for de involverede dyr. Mennesker, der lider af manisk hoarding, ønsker ofte at redde så mange dyr som muligt, hvilket gør disse sager ekstra komplekse. Vores beredskab står over for den udfordrende opgave at hjælpe både dyrene og de velmenende hoardere.

Det er en opgave, der kræver betydelige ressourcer, da det ofte er nødvendigt at håndtere et stort antal dyr på én gang. Disse dyr er ofte syge og dårligt socialiserede, hvilket gør behandlingen og omplaceringen til nye hjem mere kompleks og tidskrævende.

For at løse problemet er det afgørende, at myndighederne træder til i sager, hvor mange dyr lider som følge af hoarding. Forebyggelse og tidlig intervention er nøgleelementer i løsningen, og Dyrenes Beskyttelse har været ude at opfordre borgerne til at kontakte os hurtigt, hvis de observerer tegn på hoarding af dyr, og hvor ejeren ser ud til at have vanskeligt ved at tage ordentligt vare på dyrene.

→ FIGUR 3

Antallet af dyrehoarding-sager er mere end fordoblet siden 2022, hvor Dyrenes Beskyttelse begyndte at registrere sagerne.

TUSINDER AF HJORTEPÅKØRSLER GIVER TRAVLHED ÅRET RUNDT

Igen i år var der over 10.000 sager om hjortepåkørsler hos Dyrenes Beskyttelses Vagtcentral 1812. Et voksende antal frivillige skytter i Dyrenes Beskyttelses skyttekorps har gjort udrykningerne hurtigere og mere effektive.

Hjortepåkørsler fylder meget hos Dyrenes Beskyttelse. I den mindst travle måned i 2023 havde vagtcentralen 547 sager med påkørte hjorte. I den travleste måned lå tallet på 1.224. Det samlede antal sager ligger nogenlunde stabilt, men bag tallene gemmer der sig en markant forbedring af beredskabet, som hjælper tilskadekomne hjorte og skræmte bilister. Siden 2020 har Dyrenes Beskyttelse nemlig opbygget et korps af frivillige skytter, som kan rykke ud, når alt tyder på, at dyret skal nødafives. Tidligere lå alle disse udrykninger hos samarbejdspartneren Falck.

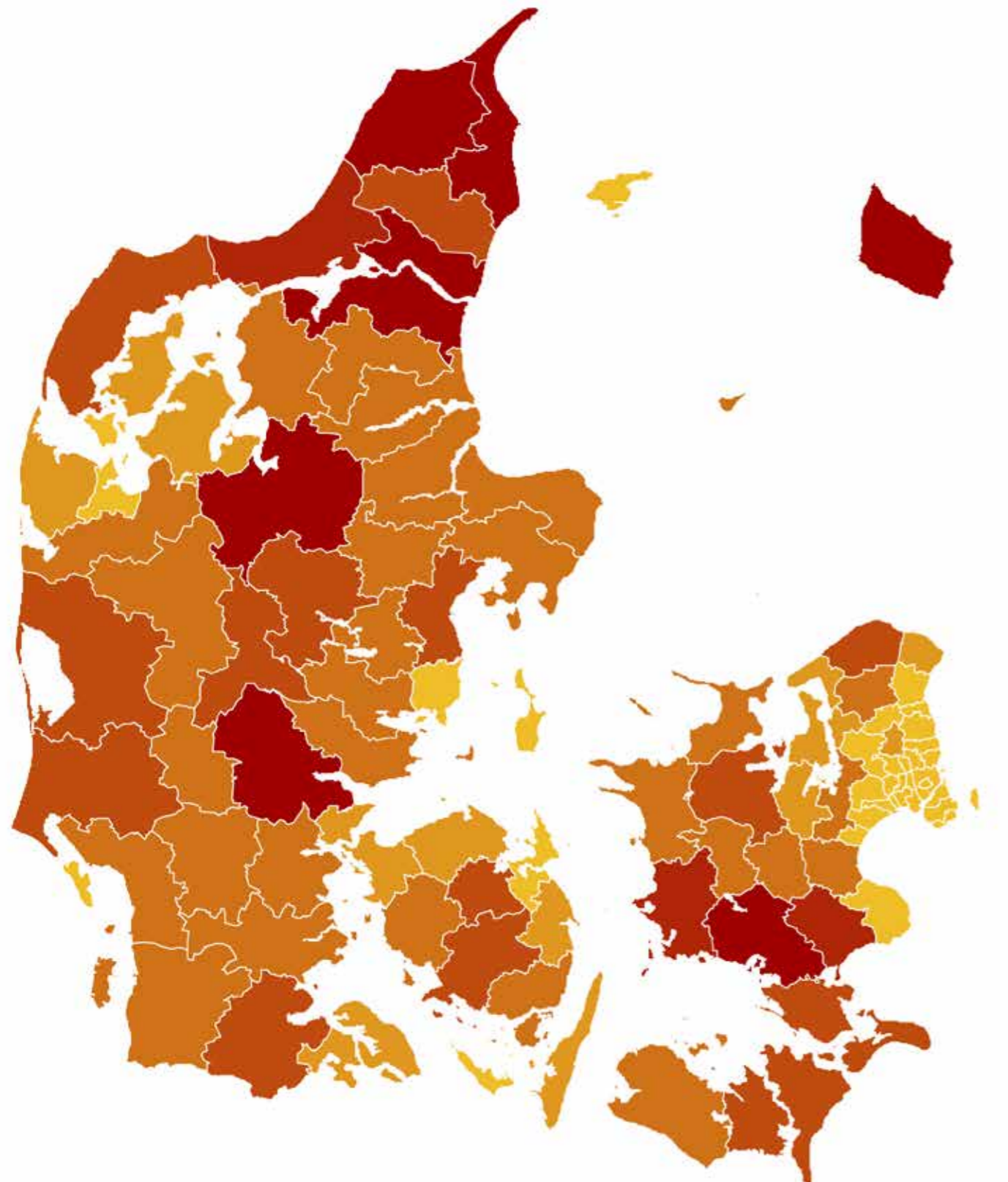
120 SKYTTER KLAR TIL HURTIG UDRYKNING

Udrykningerne skal ske hurtigst muligt, og Dyrenes Beskyttelses stadig mere fintmaskede net af skytter i

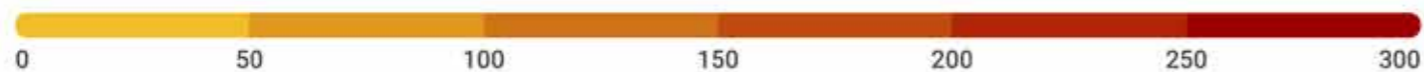
beredskabet giver hurtigere udrykning og bedre dyrevelfærd for de påkørte dyr. De nu i alt 120 skytter i korpset har i år løst næsten dobbelt så mange opgaver som Falck. Forventningen er, at den udvikling fortsætter i de kommende år.

PÅKØRTE OG BORTLØBNE DYR BLIVER OPSPØRET

I de sager, hvor de påkørte hjorte er løbet fra stedet, trækker beredskabet på de danske schweishundeførere. Deres hunde er specialtrænet til at opspore anskudt eller påkørt vildt, og frivillige schweishundeførere over hele landet rykker ud, når hjortevildt og i nogle tilfælde også ræve eller grævlinge bliver påkørt. Schweishundene sørger for, at de påkørte dyr hurtigst muligt bliver opsporet og nødafivet. Arbejdsdelingen mellem frivillige hundeførere, skytter og Falck gør, at vi kan håndtere i gennemsnit 30 henvendelser om hjortepåkørsler om dagen.

Antal påkørte hjorte

FIGUR 4

Her blev hjortene ramt.

VIDEN TIL VILDTPLEJERE

Ved udgangen af 2023 havde Dyrenes Beskyttelse i alt 18 vildtplejestationer rundt om i landet, hvoraf to er nye og ligger i henholdsvis Jerup og Ikast i Jylland.

I 2023 modtog vildtplejestationerne 2.246 nødstedte vilde dyr. Størstedelen af sagerne kommer fra de større byer, ikke mindst fra Århus- og hovedstadsområdet. Pindsvinesager topper igen listen og udgør cirka halvdelen af samtlige plejeforløb på stationerne. Herefter følger ringduer, mens gråænder og egnr dele om tredjepladsen.

Målet er, at dyrene hurtigst muligt skal genudsættes efter endt pleje, og det lykkes for over halvdelen af dyrene. I nogle tilfælde er dyrene desværre så ilde tilredt, at de ikke kan reddes, og derfor er nødafivning den eneste løsning.

At drive en vildtplejestation byder blandt andet på opgaver som fodring og overvågning af dyrene. De fleste plejeforløb indebærer så lidt kontakt med dyrene som muligt. Plejerne skal kun håndtere dyrene, når det er absolut nødvendigt, da unødigt menneskelig kontakt kan påvirke de vilde dyr negativt.

VIDEN TIL VILDTPLEJERE

Det er en fordel, hvis frivillige, som skal være vildtplejere, har viden og erfaring med vilde danske dyr samt dyrehold, men det er ikke et krav. I årets løb er indsatsen med kurser for de frivillige, der hjælper nødstedte dyr fra den danske natur, blevet styrket. Således blev der i 2023 afholdt tre gange så mange kurser i håndtering af nødstedte vilde dyr sammenlignet med i 2022.

Ultimo 2023 har Dyrenes Beskyttelses igangsat arbejdet med en ny, opdateret strategi for foreningens arbejde med vildtpleje. Desuden er der afsat ekstra ressourcer til Dyrenes Beskyttelses administration af arbejdet med stationerne.

Faunakurserne for frivillige i Dyrenes Beskyttelses beredskab er støttet af Goldman Sachs Gives.

DE DUMPEDE DYRS ÅR

DYREINTERNATERNE HAR HAFT ET TRAVLT ÅR, HVOR ISÆR EN TYPE SAGER HAR FYLDT MEGET. 2023 SATTE REKORD FOR ANTALLET AF SAGER MED DUMPEDE DYR, OG UDVIKLINGEN HAR BEKYMRET ORGANISATIONEN ÅRET IGennem. DE DUMPEDE DYR RISIKERER OFTERE IKKE AT BLIVE REDDET I TIDE.

715

sager med dumpede dyr i 2023

Både papkasser, transportbure, sportstasker og indkøbskurve tages i brug, når danskerne vil af med deres kæledyr. Typisk bliver dyrene efterladt på rastepladser, i naturen eller andre steder, hvor det ikke er sikkert, at de bliver fundet lige med det samme.

Dyrenes chancer for at overleve er rigtig dårlige, når de bliver dumpet rundt omkring. Især når de efterlades i skove, på rastepladser eller andre steder, hvor der ikke kommer særlig mange mennesker forbi. Mange af de dyr, der dumpes, er unger, som hverken tåler kulde, sult eller tørst.

Med 715 sager med kæledyr, der blev efterladt til en uvis skæbne af deres ejer, satte 2023 en kedelig rekord. Det viser tal fra Dyrenes Beskyttelses Vagtcentral 1812. I alt hjalp det frivillige beredskab og internaterne 1.210 dumpede dyr, da der ofte dumpes hele kuld af for eksempel kattekillinger og marsvin. Antallet af sager er steget med 38 procent siden 2018.

DYRENE BLEV DUMPET I FERIE

Især i sommermånederne steg antallet af dumpede dyr, og på mange måder ser det ud til, at ferien har indflydelse på dumping. Tallene viser tydeligt, at så snart danskerne holder ferie, stiger antallet af dumpede dyr.

Det er af gode grunde ikke muligt at tale med de mennesker, som dumper deres dyr, men foreningen kan ikke understrege nok, hvor forkert og ulovligt dumping er. Man har samme ansvar for familiens dyr hele året rundt, også selv om ferieplanerne ikke lige passer med dyrets behov.

Det er derfor vigtigt at overveje alle aspekter af at have dyr, inden man anskaffer dem. De skal passes hele året, også når ferien nærmer sig, påpeger personalet på Dyrenes Beskyttelses ni internater.

DUMPERNE SLIPPER BILLIGT

En del af dyrene sættes dog også foran et af Dyrenes Beskyttelses ni internater, hvor der er større chance for, at de overlever. Hermed slipper ejeren af dyret for at betale indleveringsgebyr, som er med til at dække udgifterne til blandt andet dyrlægetjek, vacciner og neutralisering. Gebyret varierer mellem 200 og 1.000 kroner, alt efter hvilket dyr det er.

De dumpede dyr har i 2023 givet Dyrenes Beskyttelse en ekstraregning og skabt kø til pladserne på internaterne for alle andre. Der har i flere omgange været lukket for tilgang for både katte, kaniner og andre dyr.

OMSORG TIL FORSØMTE HUNDE

I ÅRETS FØRSTE TO MÅNEDER MODTOG DYRENES BESKYTTELSE NÆSTEN 50 HUNDE FORDELT PÅ KUN TRE SAGER. DET ER EN STOR OPGAVER FOR VORES INTERNATER AT TAGES IMOD DE FORSØMTE HUNDE OG FÅ DEM VIDERE I LIVET.

Årets første måneder var præget af flere store dyreværnsager med mange hunde. I løbet af to måneder blev næsten 50 hunde indleveret til Dyrenes Beskyttelse efter aftale med dyrenes ejere. Opgaven med at passe hundene var vokset ejerne over hovedet, men heldigvis blev der fundet en løsning, der gjorde, at hundene fik hjælp.

GODT, AT EJERNE BEDER OM HJÆLP

I dag ender store flokke af hunde typisk på internaterne, hvis en opdrætter bliver ramt af sygdom, eller hvis ejeren ikke længere magter opgaven og ansvaret. Det kræver enorme ressourcer for internaterne at tage imod så mange hunde på en gang, men Dyrenes Beskyttelse glæder sig over, at hundeejerne viser os den tillid og beder om hjælp.

I disse sager var der tale om hunde i alle aldre, lige fra hvalpe på ni uger til unge, voksne og ældre hunde. Hundene var generelt ved nogenlunde godt helbred, men nogle af dem var underernærede. En enkelt hvalp var så dehydreret, at den måtte en tur til dyrlægen. Fælles for hundene var dog, at de manglede socialisering, og det var derfor et stort arbejde at gøre dem klar til nye hjem.

STOR OPGAVER AT SOCIALISERE HUNDENE

Ingen af hundene var renlige, havde prøvet at gå i snor eller havde andre basale færdigheder for en hund. Opgaven med at socialisere de voksne hunde havde derfor førstehedsrang. Hundene var meget beskidte, da de ankom, men for ikke at stresser dem ventede Dyrenes Beskyttelse med at give dem et bad, til de havde vænnet sig lidt mere til personalet og til internatet.

Der var få dage mellem indleveringen af de to første hundeflokke, mens den tredje kom et par uger senere. Generelt er der længere mellem de store hundesager. I 2017 modtog Dyrenes Beskyttelses internater i 74 tilfælde flere end ti hunde på én gang. I 2023 er det sket 56 gange.

INDSATS MOD HVALPEFABRIKKER HAR GIVET POTE

Den udvikling skyldes først og fremmest succesen med indsatsen mod hvalpefabrikker herhjemme. Der har været en målrettet indsats fra politiets dyreværnsheder og vores egen efterforskningsenhed mod de ulovlige hvalpefabrikker og generel misrøgt af hunde. Samtidig er der en øget bevidsthed blandt befolkningen, som resulterer i, at flere kontakter Dyrenes Beskyttelses Vagtcentral 1812.

Tak til Melsen Fonden, Else Frederikssens Fond, Karen og Carl Johnssons Legat for Nødstedte Dyr og Aage og Ulla Filtenborgs Fond af 8. november for støtte til Dyrenes Beskyttelses internater.

↙ ↓
To af hundene fra årets første sager bliver tjekket hos dyrlægen og får et tiltrængt bad. For ikke at stresser hundene ventede personalet med at vaske hundene, til de var faldet lidt til på internatet.

HUNDES SUNDHED PÅ DAGSORDENEN

Sundhed blandt danskernes hunde kom for alvor på dagsordenen i 2023. De ekstreme karakteristika og ensidig avl efter et særligt udseende har givet hundene alvorlige sundheds- og velfærdsproblemer, og det er menneskers ansvar at ændre det.

I sommeren 2023 kom et nyt, finsk studie, der undersøgte kvaliteten af hundes søvn, og i efteråret trådte en lov i kraft i Holland, der forbyder avl på hunde med flade snuder. Et afgørende skridt for hundene blev taget i Norge, da højesteret afsagde dom i en sag om at stoppe avlen af cavalier king charles spaniels, fordi linjen var for usund.

Både studiet, loven og dommen handler grundlæggende om det samme problem: Nemlig at avlen inden for bestemte hunderacer er blevet så usund, at hundene ikke kan leve normale og gode liv uden sundhedskomplikationer.

I Danmark har vi ingen lovgivning, der beskytter hundene og andre familiedyr mod usund avl, og derfor kræver det politisk handling, så vi får sat en retning for acceptabel sundhed og velfærd i avlen af familiedyr. Det er en dagsorden, Dyrenes Beskyttelse kommer til at have fokus på de kommende år.

EVALUERING: KATTEORDNINGEN HJÆLPER IKKE

Ændringen af reglerne for katte har ikke haft nogen effekt. Der er fortsat lige så mange herreløse katte i Danmark.

I 2021 trådte en lovændring i kraft i lov om mark- og vejfred. Ændringen betød, at katte, der ikke er mærket og registreret, eller mærkede katte, der ikke afhentes inden fristen på 24 timer, kan betragtes som finderens ejendom. Disse katte kan 'straksformidles' uden fremløsning.

Mærkning og registrering er altså stadig ikke lovpligtig, men bekymringen for at miste katten, hvis den kommer på afveje, skulle sikre, at flere danskere valgte at få deres kat mærket og registreret. Ambitionen var samtidig, at det vil lette presset på internaterne væsentligt. Desværre er konklusionen fra Dyrenes Beskyttelse klar: Ordningen har ikke haft nogen effekt. Det lykkedes altså ikke at styrke det ansvarlige ejerskab for katte og derved kattens velfærd og status i samfundet.

Hvis det skal lykkes, mener Dyrenes Beskyttelse, at det er nødvendigt at stille krav om obligatorisk mærkning og registrering af katte, som det er tilfældet i flere andre europæiske lande, og som det kendes fra reglerne for ejere af hunde. Det er den eneste måde, hvorpå katte gives højere status og velfærd på linje med hunde, som netop skal registreres ved lov. Desuden er det også yderst vigtigt, at katteejere får deres katte steriliseret eller kastreret, så antallet af uønskede killinger bliver minimeret.

I dag er kattens status den samme som for to år siden, men Dyrenes Beskyttelse arbejder fortsat for, at de danske katte bliver taget seriøst i lovgivningen.

LAV KATTELIVSVÆRDI: DERFOR KASSERES KATTENE

Katte fylder klart mest på internaterne og hos plejefamilierne. Det skyldes, at katte fortsat ikke er lige så meget værd som hunde – i lovgivningen.

I alt 6.603 katte har fået nye hjem i 2023 mod 6.700 sidste år. Dermed er kattene stadig det dyr, der fyldte mest på internaterne. For at kunne rumme de mange katte trækker internaterne på et netværk af plejefamilier. De cirka 1.500 plejefamilier tager sig især af kattermødre med killinger og moderløse killinger. Når killingerne er 12 uger gamle, kan de klare sig uden deres mor og kommer ud i nye hjem. 95 procent af dyrene i pleje er katte.

Antal katte og killinger i pleje

4.353

Antal nye hjem til katte

6.603

Andre
dyr

➤ FIGUR 5

Af de 8.498 nye hjem, vi fandt til dyrene på vores ni internater, var 6.603 til katte.

10.344

gavmilde danskere valgte at støtte
årets sommervenkampagne.

8.466

danskere hjalp de moderløse killinger
i årets flaskekillingskampagne.

6.916

danskere støttede dyrene på
internaterne i årets julekampagne.

TAK TIL GAVMILDE DANSKERE

Tusindvis af danskere har året igennem støttet dyrene på internaterne. Støtten er gået til dyrlægehjælp, pasning, aktivering, tæpper og legetøj, og den har året igennem gjort det muligt at hjælpe mange tusind dyr.

Modellerne til kampagnerne finder vi år efter år på internaterne, og de gør det simpelthen så godt. Her er det Henrik, Nicki, Tino og Børge.

LOVGIVERNE LOD DYRENE VENDE

VENTETID OG LØFTEBRUD. DET ER ORDENE, DER KORTTEST GENGIVER ESSENSEN AF 2023 FOR DYRENE. ÅRET HAR VÆRET PRÆGET AF INDLEDNINGSVIS STORE FORVENTNINGER TIL, AT SÅVEL DANSKE SOM EUROPÆISKE LOVGIVERE VILLE LEVERE PÅ DERES LØFTER OM FORSLAG TIL LOVGIVNING, DER SKULLE SIKRE DYR I PRODUKTIONEN BARE HELT BASALE FORBEDRINGER I RETNING AF LEVEVÆRDIGE LIV. MEN DYRENE VENDEDE FORGÆVES HELT FREM TIL DECEMBER. DYRENES BESKYTTELSE PRESSEDE PÅ FOR AT FÅ DE USYNLIGE DYR SET OG HØRT.

Den 17. november åbnede ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, Jacob Jensen, Dyrenes Beskyttelses store årlige begivenhed 'Årets Dyreven', som ud over at fejre foreningens fødselsdag sætter fokus på de vigtigste begivenheder og udviklinger for dyrene i årets løb.

I sin tale nævnte ministeren, at han om kort tid ville indkalde til de dyrevelfærdsforhandlinger, som har været imødeset, lige siden ministeren den 3. februar 2023 annoncerede, at han inden sommer ønskede en bred politisk aftale, der skulle forbedre dyrenes vilkår i landbruget. Ved samme lejlighed meddelte ministeren, at regeringen ville nedsætte et partnerskab, der skulle udforme en vision for fremtidens landbrug.

Fra årets start var der altså skabt en klar forventning om, at der ved udgangen af 2023 ville være en plan eller skitse for en grøn omstilling af landbruget med fokus på dyrevelfærd.

Baggrunden for ministerens udmelding i starten af året var, dels at Fødevarestyrelsens seneste kontrolrapport viste massive lovbrud i behandlingen af såvel grise som kvæg. Dels var det en reaktion på den resultatløse handlingsplan – i form af en frivillig aftale med industrien – om bedre forhold for svin fra 2014. De manglende resultater var blevet grundigt dokumenteret i Dyrenes Beskyttelses evaluering i 2022.

DET HAR DYRENES BESKYTTELSE GJORT

Ministeren havde fra starten af året inviteret interessenter til at komme med konkrete forslag til, hvordan dyrevelfærden kan forbedres. Det gjorde Dyrenes Beskyttelse selvfølgelig.

- Dyrenes Beskyttelse har afholdt møder med ministeren og udarbejdet et 21 sider langt katalog med forslag til konkrete forbedringer for dyrevelfærden.
- Vi har givet viden til alle medlemmer af Folketinget, som har ønsket det, herunder ikke mindst partiernes ordførere for dyrevelfærd, så de er klædt på til at indgå i forhandlingerne med vores mærkesager.
- Med kampagnen 'Lad soen være mor' har vi presset på for at gøre kravet om bedre vilkår for de indespærrede og fastspændte søer til en sag med bred folkelig opbakning.
- På Folkemødet dedikerede vi vores tilstedeværelse, debatter og podcasts til oplysning om de indespærrede og usynlige dyr i fødevarerindustrien med fokus på grise og fisk samt dyr på lange transportere.
- Vores politiske budskaber er løbende og vedholdende blevet kommunikeret i vores presseindsats, på alle sociale medier og platforme og i vores kampagner og magasiner.
- Sammen med otte andre organisationer har vi lavet et gennearbejdet bud på et landbrug med en fødevarerproduktion, der tilgodeser dyrevelfærd, natur, biodiversitet, klima og fødevarerforsyning.

↑
Minister for fødevarer, landbrug og fiskeri Jacob Jensen åbner Dyrenes Beskyttelses store årlige begivenhed 'Årets Dyreven' den 17. november 2023. I sin tale nævnte ministeren, at han om kort tid ville indkalde til de dyrevelfærdsforhandlinger, som havde været imødeset siden årets start.

AFTALE FOR KYLLINGERNE

Inden sommer landede en politisk aftale om slagtekyllinger, som blandt andet indebærer, at Danmark vil støtte en udfasning af hurtigtvoksende kyllinger i EU, ligesom det er vedtaget, at statslige indkøb af hurtigtvoksende kyllinger udfases. Den aftale er Dyrenes Beskyttelse tilfreds med.

I forbindelse med sommerens aftale om slagtekyllinger præsenterede ministeren også et stort katalog for dyrevelfærdsordførerne, som indeholdt bidrag fra interessenter med i alt over 100 forslag. Kataloget skulle danne udgangspunkt for de bebudede videre politiske forhandlinger om en dyrevelfærdsplan, som var stillet i udsigt i eftersommeren.

PAKKEN, DER IKKE KOM I 2023

Ved årets udgang var der imidlertid stadig ikke indkaldt til forhandlinger. Ministerens melding den 17. november var derfor blot endnu et pausekomma i et års venten på lovgivning, der sikrer dyrene i industrien bare marginalt bedre levevilkår.

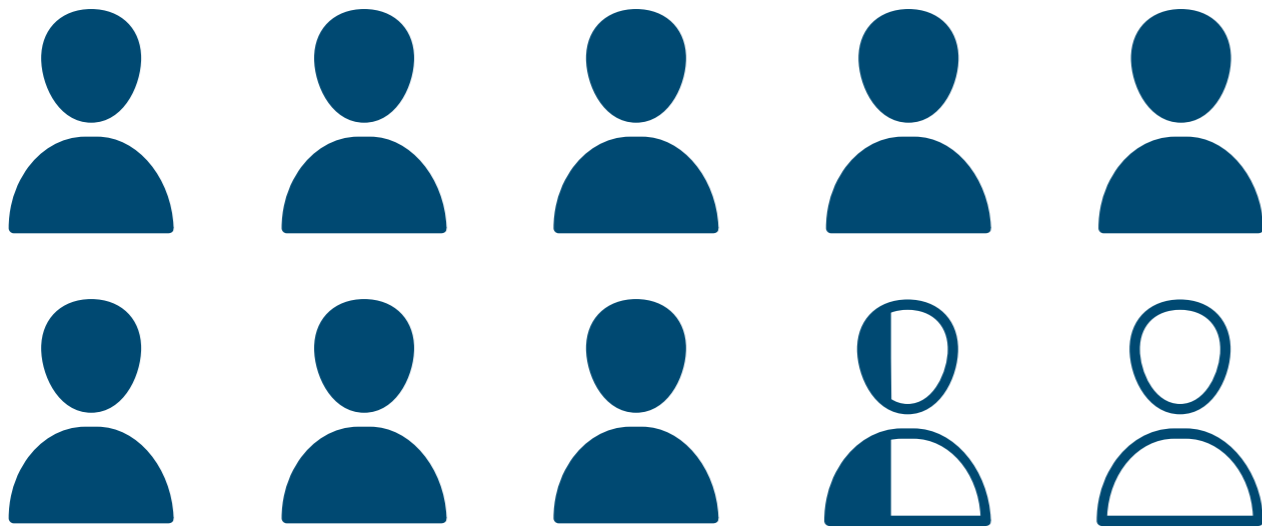
Vedblivende venten var også karakteristisk for året i EU, hvor kommissionen havde bebudet et forslag til gennemgribende revision af dyrevelfærdslovgivningen i EU inden udgangen af 2023. Forslagene lader imidlertid vente på sig og blev af kommissionen udskudt til næste kommissionsperiode.

EUROPÆISK SKUFFELSE PÅ FALDEREBET

Forslag om revision af transportforordningen blev dog offentliggjort den 7. december efter massivt pres og opmærksomhed om dyrenes forhold på de mange og oftest lange transportere af levende dyr i EU. Blandt andet satte Dyrenes Beskyttelse sammen med europaparlamentariker Niels Fuglsang efter en grisetransport fra Padborg og fulgte den hele vejen til Verona. Dokumentationen var med til at lægge pres på EU-Kommissionen.

... MEN HÅB FOR SPÆDE KALVE UNDER FEM UGER

Kommissionens forslag til revision af transportforordningen indfrie de dog langt fra vores og EU-borgernes forventninger på dyrenes vegne, men gav håb om, at de helt spæde kalve under fem uger ikke længere må transporteres, ligesom der er udsigt til et tidsloft på den samlede transporttid for dyr, der sendes på flere døgn lange transportere. Grænsen er imidlertid sat så højt, at det ikke hjælper de mange millioner danske smågrise på bare tre måneder, der sendes af sted på lange, varme transportere til Sydeuropa.

↑ FIGUR 6
En ny meningsmåling blandt EU's befolkning, den såkaldte Eurobarometer-undersøgelse, viser et massivt folkeligt ønske (84 procent) om at give dyrene i landbruget bedre levevilkår, end de har i dag.

EU OG DYREVELFÆRDEN, DER BLEV VÆK ...

EU'S DYREVELFÆRDSLOVGIVNING ER DYBT FORÆLDET. EKSEMPELVIS ER TRANSPORTFORORDNINGEN, DER FASTSÆTTER REGLERNE FOR TRANSPORT AF DYR I LANDBRUGET, FRA 2005. I 2020 LOVEDE EU-KOMMISSIONEN AT SPILLE UD MED FORBEDRINGER INDEN UDGANGEN AF 2023. MEN KOMMISSIONEN SNUBLEDE I OPLØBET.

I 2020 bekendtgjorde EU-Kommissionen, at EU's dyrevelfærdslovgivning skulle revideres. Kommissionen gik derfor i gang med at analysere EU's eksisterende dyrevelfærdslovgivning, og konklusionen var klar i 2022: Gældende lovgivning er forældet i forhold til nyeste viden og ude af trit med den europæiske befolknings forventninger til dyrevelfærd. Der er med andre ord brug for en gennemgribende lovrevision.

Dyrenes Beskyttelse har sammen med den europæiske paraplyorganisation for dyrevelfærd, Eurogroup for Animals, både før og efter at EU-Kommissionen nåede til den erkendelse, længe arbejdet målrettet på at tydeliggøre behovet for en lovrevision. Flere borgerforslag er gennemført med stor succes: Med 'End the cage age' opfordrede 1,4 millioner europæere kommissionen til at forbyde hold af dyr i bur. Tilsvarende succes havde 'Fur free Europe', der samlede cirka 1,5 millioner europæere om et forbud mod pelsdyrsproduktion i EU.

Borgerforslagene forpligter EU-Kommissionen til at forholde sig offentligt til dem, hvis der kan samles over 1 million underskrifter. I juni 2021 responderede kommissionen derfor, som man var forpligtet til, på 'End the cage age'. Svaret var positivt: Kommissionen lovede at fremsætte lovforslag om at udfase bure på afgørende områder i landbruget som en del af flere forslag til en samlet revision af EU's dyrevelfærdslovgivning, der skulle komme i 2023.

Året 2023 indledtes derfor med tårnhøje forventninger til, at det endelig var dyrenes tur. Som tiden gik, begyndte det dog at stå klart, at kommissionen ikke havde tænkt sig at levere den ambitiøse og gennemgribende lovrevision, der var stillet i udsigt.

Dyrenes Beskyttelse øgede derfor sammen med andre europæiske dyrevelfærdsorganisationer presset på EU-Kommissionen. Vi satte massivt ind for at synliggøre behovet for ny lovgivning nu; der var demonstrationer foran EU-Kommissionens bygning i Bruxelles, og sammen med europaparlamentariker Niels Fuglsang (S) satte vi efter en grisetransport fra Padborg og dokumenterede grisenes tur hele vejen ned gennem Europa.

Efter flere måneders tavshed lovede EU-Kommissionen i oktober, at det ene af i alt fire lovforslag ville komme inden udgangen af året: Forslaget om revisionen af reglerne

1,4 mio.
europæere skrev under på 'End the cage age'.

1,5 mio.
europæere skrev under på 'Fur free Europe'.

for transport af dyr i landbruget. Kommissionens udkast blev præsenteret den 7. december og skal nu til forhandling mellem EU-Parlamentet og EU-Rådet. Sandsynligvis vil den først blive vedtaget efter det kommende valg til EU-Parlamentet.

Som en forenet og stærk europæisk stemme for dyrene indgav Dyrenes Beskyttelse sammen med 39 andre europæiske organisationer en klage til EU-ombudsmanden over EU-Kommissionens mangelfulde forvaltning af det europæiske borgerinitiativ 'End the cage age'. For har man lovet europæerne at foreslå udfasning af bure i landbruget, skal der leveres på det.

Foran os står nu to store opgaver: at sikre, at transportforordningen bliver så ambitiøs som mulig, og at kommissionen præsenterer den resterende del af den lovrevision, den selv har erkendt behovet for.

(i) LØFTET TIL DYRENE FRA EU-KOMMISSIONEN

Både lovgivning for, hvordan man transporterer dyr, hvordan man holder dyrene i kommerciel sammenhæng, og hvordan man afliver og slakter dyrene, skal revideres. Hertil kommer et løfte om ny EU-lovgivning til mærkning, så forbrugerne bedre får mulighed for at vælge produkter produceret med bedre dyrevelfærd. Planen var, at man vil fremlægge disse lovforslag i tredje kvartal af 2023, men kun forslaget til transportforordningen blev fremlagt.

INTET PUNKTUM FOR PELS

Det kunne have været et punktum for pelsdyr i produktionen i EU. Men svaret på over 1,5 millioner EU-borgeres krav om et forbud blev henholdende, og minkene må vente mindst to år på en endelig melding.

Dyr i pelsindustrien lever korte, lidelsesfulde liv i små bure – kun for at ende som pelsprodukter.

En række lande i EU har forbudt pelsproduktion, men forbuddet bærer gælde hele EU. I Danmark er pelsproduktion tilladt, undtagen hold af ræve.

Underskriftsindsamlingen 'Fur free Europe' blev lanceret i maj 2022 og modtog støtte fra mere end 80 organisationer fra hele Europa. Der er tale om et såkaldt borgerinitiativ eller ECI, som står for European Citizens Initiative. Hvis mindst en million europæiske borgere skriver under, og underskrifterne kan valideres, så er EU-Kommissionen forpligtet til at reagere på borgernes forslag – i dette tilfælde om et forbud.

'Fur free Europe'-initiativet kunne lukke allerede 1. marts 2023, tidligere end den officielle deadline takket være et rekordstort antal underskrifter. Over 1.500.000 underskrifter blev afgivet på tværs af Europa.

FORBUDET BLEV UDSAT – IGEN

Der har efterfølgende været afholdt møder med EU-Kommissionen og offentlig høring i EU-Parlamentet, og den 7. december kom EU-Kommissionen så med sin offentlige reaktion på forslaget.

EU-Kommissionen forpligtede sig til at overveje et eventuelt forbud mod pelsfarme og pelsprodukter, der markedsføres i EU. Men det sker først efter en udtalelse fra EFSA, som er EU's ekspertpanel inden for blandt andet dyrevelfærd. Den udtalelse vil først ligge klar i løbet af marts 2025. Dermed gav

kommissionen sig selv helt indtil marts 2026, før den kommer med et endeligt svar på borgernes krav om et forbud.

Dyrenes Beskyttelse anerkender, at det er godt, at der trods alt arbejdes videre med sagen. Men det er skuffende, at beslutningen bliver trukket i langdrag igen. Der findes allerede en lang række undersøgelser, som konkluderer, at opstaldningssystemerne på pelsfarme under ingen omstændigheder opfylder dyrenes behov.

- I Europa holdes og aflives 8,6 millioner dyr til pelsproduktion hvert år. Før coronanedlukningen i 2020 var tallet meget højere. Danmark stod her for 15 millioner mink om året.
- Det helt grundlæggende problem er manglende muligheder for bevægelse og naturlig udfoldelse, da systemets primære formål er at huse mange dyr på begrænset plads og med meget få ressourcer. Mink er rovdyr, som i naturen opretholder territorier på flere kilometer langs vand. Men i pelsproduktionen lever de naturstridige og indespærrede liv i små, gølle bure.
- 20 medlemsstater har allerede helt eller delvist forbudt pelsdyravl eller gennemført strengere foranstaltninger af hensyn til dyrevelfærd, miljø og folkesundhed. Opfordringen til at forbyde pelsfarme i Europa er blevet støttet af MEP'er fra hele det politiske spektrum.
- I Danmark holdes der stadig mink og chinchillaer, hvorimod hold af ræve er forbudt.

KØERNE KLEMMES PÅ MAVEN I KLIMAKAMPEN

Det har været et år med politisk interesse for koen. Ikke fordi andelen af malkekøer på græs er styrtdykket de sidste 20 år, eller at Fødevarestyrelsen finder overtrædelser af dyrevelfærdsreglerne hos knap hver anden kvægbesætning i styrelsens 2021-kontrol.

KØERNE BLIVER GJORT TIL PROBLEMET

Nej, det er på grund af udledning af klimagasser fra køerne. Det var et centralt element i en bred politisk aftale om markant reduktion af landbrugets klimaafttryk, som blev indgået for to år siden. Og som noget af det første ville klimaminister Lars Løkke Rasmussen (M) indføre et tilskud til landmænd, der bruger det metanreducerende stof Bovaer i foder til køer.

Dyrenes Beskyttelse var glad for, at hensyn til dyrevelfærd blev skrevet ind i klimaafspraken for landbruget, så de såkaldte teknologiske løsninger, der skal levere en tredjedel af CO₂-reduktionerne, ikke presser dyrene i landbruget helt ud over kanten. Det kemiske klimafiks Bovaer er derfor også en overraskende skidt start på realiseringen af aftalen.

DÅRLIG MAVEFORNEMMELSE FOR KØERNE

Konsekvenserne for køerne ved fodring med stoffer som Bovaer er nemlig ikke tilstrækkelig belyst. Samtidig har Bovaer i flere studier nedsat foderoptaget, hvilket kan tyde på, at køerne oplever ubehag. Vi er konkret bekymrede for konsekvenserne ved at ændre balancen i vommens mikrober og kæmper derfor for en reel undersøgelse af dyrevelfærd. Hertil kommer, at metanreducerende fodertilsætningsstoffer heller ikke bidrager til en grundlæggende omlægning af landbruget i en mere dyrevenlig og bæredygtig retning. Tværtimod er Bovaer med til at cementere et landbrug, hvor hovedparten af køerne holdes inde i staldene og aldrig kommer ud, eftersom midlet ikke er godkendt til køer på græs.

Det er en bunden opgave, at landbruget skal reducere udledningerne af klimagasser, men Dyrenes Beskyttelse vil sætte alt ind på, at det ikke sker på bekostning af dyrene.

DYR, NATUR OG KLIMA MED PÅ FOLKEMØDET

Den 15.-17. juni var der Folkemøde på Bornholm, og Dyrenes Beskyttelse var til stede på klippeøen med debatter og viden om 'Fødevarsystemet og kriserne – dyr, klima og natur'.

Debatterne handlede om alt, fra hvilken rolle etik spiller, når teknologiske klimatiltag involverer dyr i landbruget, til hvordan fremtidens zoo mon skal se ud. Der var en god gennemstrømning af mennesker i teltet, hvor Dyrenes Beskyttelse havde sørget for, at der var både samtaler, quiz og events til at trække folk indenfor.

I samarbejde med Den Dyriske Time blev der optaget tre podcasts live på scenen i Dyrenes Beskyttelses telt. De tre udsendelser handler om livet for grise i industrilandbruget, dyretransporter og om fisk og hav, og de kan findes hos Den Dyriske Times podcast, der er tilgængelig hos diverse podcastudbydere.

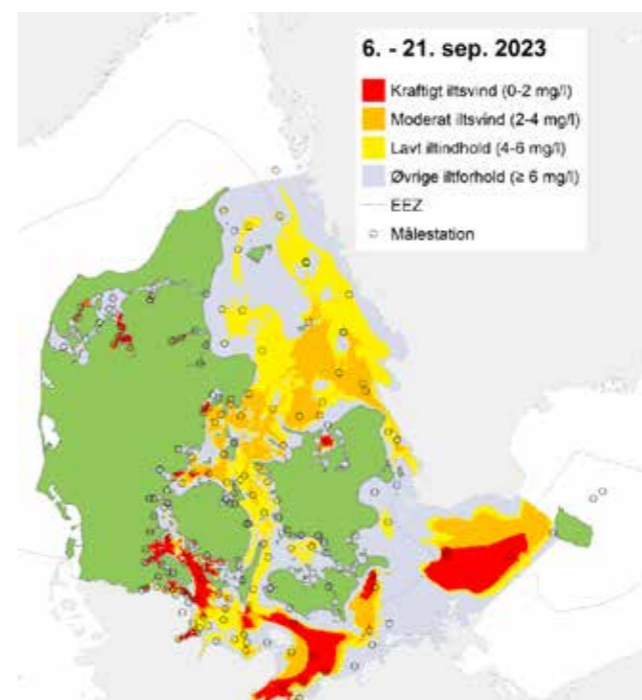

ILTSVIND KVÆLER HAVETS DYR

Desværre var 2023 ikke året, hvor havet tog en drejning til det bedre – tværtimod. Men hvad kan man forvente, når udledningen af kvælstof ikke er faldet i 15 år, og havtemperaturen bliver ved med at stige? Kombinationen af for meget kvælstof og varme får iltforbruget i havet til at stige. Det kan ses på de årlige iltsvind i de indre danske farvande, der i 2023 har været større end i de sidste 13 år: Mere end 7.000 kvadratkilometer af havet er påvirket af iltsvind. Det er hovedsagelig de indre danske farvande, iltsvindet rammer.

Det påvirker selvsagt havets dyr, når ilten forsvinder. Når iltniveauet når ned omkring 2-4 mg/l vil fisk ikke få opfyldt deres iltbehov og vil typisk reagere ved at forholde sig passivt. Hvis iltsvindet forværres til 0-2 mg/l, må fiskene og andre dyr søge til nye områder. Men det er ikke alle havets dyr, der kan bevæge sig eller bevæge sig hurtigt nok, så de kan finde nye områder med iltrigt vand. I de tilfælde risikerer dyrene at ende med at dø af iltmangel eller den giftige gas, svovlbrinte, som udvikles, når der ikke er ilt til stede. Omfanget af dyr, der påvirkes negativt eller dør af iltsvind, er enormt.

↑
ILTSVIND I DE INDRE DANSKE FARVANDE
 Arealudbredelse af iltforhold modelleret ud fra målinger foretaget i perioden 6.- 21. september. Hvis der i perioden er målt to gange på den samme station, anvendes den seneste måling.

Bemærk, at kortet viser målinger for de indre danske farvande. Derfor er der ingen angivelser for den jyske vestkyst og for Østersøen rundt om Bornholm.

Stationer besøgt i modelleringsperioden og afgrænsningen af de danske farvande (EEZ, Exclusive Economic Zone) er angivet.

Kilde: Rådgivningsnotat fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi

Dyrenes Beskyttelse arbejder vedholdende for beskyttelse af havets dyr gennem en højt prioriteret politisk indsats og oplysningsarbejde, herunder i vores presse- og informationsindsats. I 2023 var vi således i vedholdende dialog med såvel Fødevareministeriet som fiskeriorganisationerne, og vi har afgivet høringssvar, været aktive på sociale medier, på Folkemødet og Den Dyriske Time, som er en podcast med nyheder fra og om dyrenes verden.

STENBIDER-ALARM

I perioden 1960-1997 har de danske fangster af stenbider været cirka 1.000 ton om året. Til trods for den usikkerhed, der er ved at bruge fangster til at vurdere bestanden, blev Dyrenes Beskyttelse stærkt bekymret, da vi i foråret 2022 kunne se, at fangsten for 2022 var den laveste nogensinde – blot 73 ton for alle danske farvande. Fangsten i 2023 blev endnu en bundrekord – blot 15 ton. I et notat, som DTU-Aqua har lavet, står der, at hvis World Conservation Union skulle vurdere de danske fangster, så ville de sandsynligvis karakterisere stenbideren som 'kritisk truet'.

På den baggrund opfordrede Dyrenes Beskyttelse, i marts 2023 Fødevareministeriet til at standse fiskeriet helt, indtil der er vished for, at bestandene er på et sikkert niveau. Desværre blev der ikke gjort nogen tiltag for at beskytte stenbideren, inden den nye stenbidersæson 2023-2024 gik i gang. I perioden 1. september-22. december 2023 blev der således fanget 1.284 kilo.

En usikkerhed, i forhold til hvordan bestandene af stenbider har det, skal komme stenbiderne til gode. Vi har set alt for mange eksempler på, at fiskebestande ikke kommer sig igen, når de først har ramt et kritisk lavt niveau.

FOKUS PÅ FJERKRÆ

ENDELIG: FORBUD MOD BURHØNS

Efter årtiers kamp fra Dyrenes Beskyttelses side er det fra 1. juli 2023 ikke længere tilladt at starte ægproduktion med hold af høner i bure i Danmark. Den næste kamp består i at få reduceret overgangsperioden. Som det ser ud nu, kan de eksisterende produktioner nemlig fortsætte helt indtil 1. juli 2035. Vi fortsætter med at arbejde politisk for at få overgangsperioden afkortet. Der bør kunne findes en økonomisk løsning, der hindrer, at op imod en halv million høner om året skal leve deres liv i bure - de mange individer til trods vedrører det kun seks produktionsvirksomheder.

FØLGER EU TROP?

Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet, EFSA, som yder videnskabelig rådgivning til EU-Kommissionen, EU-Parlamentet og medlemsstater, udgav i 2023 en omfattende rapport om velfærd for æglæggende høner. Rapporten slår fast, at dyrenes behov ikke kan opfyldes i bure, og anbefaling nummer et lyder, at fugle skal holdes i burfri systemer.

Det endelige opgør med bure i EU er desværre udsat på ubestemt tid. I den kontekst er det et vigtigt signal, at Danmark nu endelig har vedtaget et forbud.

TURBOKYLLINGER KØRT UD AF STATENS KØKKENER

I juni 2023 fremlagde et bredt flertal i Folketinget initiativer, der skal forbedre dyrevelfærd for slagtekyllinger.

Initiativerne betyder, at statslige myndigheder fremover ikke må indkøbe hurtigtvoksende kyllinger, de såkaldte turbo-kyllinger. En lignende aftale findes for indkøb af buræg. Initiativet vil øge afsætningsmulighederne for alternative produktionsformer. I en tid, hvor det forventes, at indkøb

af oksekød i det offentlige reduceres af klimahensyn, er det særlig vigtigt, at oksekød ikke erstattes af kylling med dårlig dyrevelfærd. Derfor er det en vigtig aftale, som blev indgået tilbage i juni. Aftalen kommer efter flere års offentlig beva-genhed og debat om forholdene for kyllingerne i den indu-strielle kyllingeproduktion.

FOKUS PÅ TURBOKYLLINGERNES FORÆLDRE

I 2023 lykkedes det Dyrenes Beskyttelse at få sat fokus på forældredyrene til turbokyllingerne. Forældredyrene glem-mes ofte i debatten om turbokyllinger, men velfærdsproble-merne stopper desværre ikke ved kyllingerne i køledisken. For at høner og haner kan bruges i avlen får man dem til at vokse langsommere, end de er fremavlet til, ved at fodre dem meget restriktivt. Med andre ord: Turbokyllingerne skal vokse så hurtigt som muligt, hvor det modsatte gør sig gæl-dende for deres forældre.

I Dyrenes Beskyttelse fortsætter vi det politiske arbejde for at få sat en stopper for turbokyllingerne. Vi holder øje med, om folketingsaftalens indhold realiseres, herunder om der fra dansk side arbejdes på en udfasning af produktionen af hurtigtvoksende slagtekyllinger på EU-niveau.

The Centre for Effective Altruism har støttet Dyrenes Beskyttelses indsats for at afskaffe buræg.

Eurogroup for Animals støtter Dyrenes Beskyttelses politiske indsats for slagtekyllinger og forældredyr.

REKORDHØJ SODØDELIGHED

I 2023 viste tallene for det foregående års so- og pattegrise-dødelighed i industristaldene, at levevilkårene ikke er forbedret. I 2022 blev 16,5 procent af de danske søer således enten fundet selvdøde eller måtte aflives på grund af sygdom og skader. Det er en stigning på 0,4 procentpoint i forhold til året før, hvilket i forvejen var rekordhøjt. Den stadig stigende sodødelighed er forbundet med det meget hårde pres, søerne udsættes for, og årsagen skal findes i en kombination af dårlige staldforhold og hensynsløs avl for at få både søer og deres afkom til at yde mere og mere.

Dansk landbrug er stolt af deres avlslinjer, men sandheden er, at man uden hensyn til dyrene har avlet soen til at føde ekstremt mange pattegrise i et kuld. Mange flere, end hun har patter til. Ungerne tager hurtigt på i vægt, så de kræver meget energi af hendes mælkeproduktion. Samtidig holder man hende som burgris i trange stalde på beton- og spaltegulv uden adgang til det fri. For at gøre det endnu værre tvangsfixeres hun mellem jernbøjler i store dele af sit liv, så hun forhindres i at udleve sin naturlige adfærd.

DØDELIGHED BLANDT PATTEGRISE TÅRNHØJ

Der døde i 2022 i gennemsnit 27.437 pattegrise om dagen i danske stalde. Det er et resultat af årtiers avl for stadig flere pattegrise ved hver fødsel. De store kuld betyder, at flere af grisene fødes små og svage, og at der bliver konkurrence om adgangen til livsvigtig råmælk fra soen. Søerne i de danske industristalde er avlet til at få i snit 20 pattegrise pr. kuld, men de kan sagtens få 25 grise – nogle endda over 30. Soen har kun 14-15 patter, så det siger sig selv, at der ikke er nok til alle.

INDSATS FOR SØER OG PATTEGRISE

Landbruget har i årtier sagt, at de vil nedbringe dødeligheden, men det går ikke den rigtige vej, hverken for søerne eller grisene. Dyrenes Beskyttelse opfordrer til ændret avl, hvor målet er mindre kuld med større og stærkere grise i et antal, der svarer til, hvad soen kan opfostre. Desuden opfordres til at indføre lovgivning, der skaber bedre forhold for søerne i form af blandt andet forbud mod fiksering, krav om grovfoder, indsats mod varmestress og adgang til det fri.

Dyrenes Beskyttelse leverede blandt andet forslag til indsatser for ændret lovgivning om dyrevelfærd i den samlede politiske aftale, som blev bebudet af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri ved årets start. Dyrenes Beskyttelse har samarbejdet med politikere på Christiansborg, foretaget beregninger og på den baggrund rejst problemstillingerne i medierne.

16,5%

af de danske søer blev fundet selvdøde eller måtte aflives på grund af sygdom og skader i 2022. Det viste tallene i 2023.

27.437

pattegrise døde i gennemsnit om dagen i de danske stalde i 2022. Det viste tallene i 2023.

PLADS TIL DE VILDE DYR

I DYRENES BESKYTTELSE BESKÆFTIGER VI OS MED VELFÆRDEN FOR DET ENKELTE DYR. MEN DET ENKELTE DYR I NATUREN KAN IKKE EKISTERE UDEN RESTEN AF DET ØKOSYSTEM, SOM DET ER EN DEL AF. DERFOR ER BIODIVERSITET OG VELFUNKERENDE ØKOSYSTEMER KÆDET TÆT SAMMEN MED DYREVELFÆRD FOR DE VILDE DYR. DYRENES BESKYTTELSE ARBEJDER DERFOR FOR AT SIKRE EKISTERENDE NATUR OG ØGE DEN FREMTIDIGE BIODIVERSITET I DANMARK.

Naturen og biodiversiteten har først og fremmest brug for plads. Der er næsten ingen vild natur tilbage i Danmark. Der er derfor behov for plads til vild natur og dermed til vilde dyr. Plads til vild natur er nødvendig for at bevare, sikre og øge den danske biodiversitet. Hovedkravet om plads skal dog kobles med sammenhængende naturområder, hvis vi for alvor skal hjælpe biodiversiteten på vej.

VIRKELIG VILD NATUR

Men plads og sammenhæng gør det ikke alene. Den vilde natur skal virkelig være **vild**. Den urørte skov skal være **urørt**. Det vil sige, at vi skal holde op med at se skoven som noget, der skal forsyne os mennesker med blandt andet træ og jagtbytte. Modsat produktionsskoven er den urørte skov karakteriseret ved stor variation i sammensætningen af

planter, herunder også træer, og store mængder af døde træer og grene. Både variationen og de stående og liggende døde træer og døde grene og kvas i skovbunden betyder levesteder for en lang række dyre-, plante og svampearter, som ellers er sjældne eller fraværende i almindelig produktionsskov. Derfor arbejder vi for mere urørt skov.

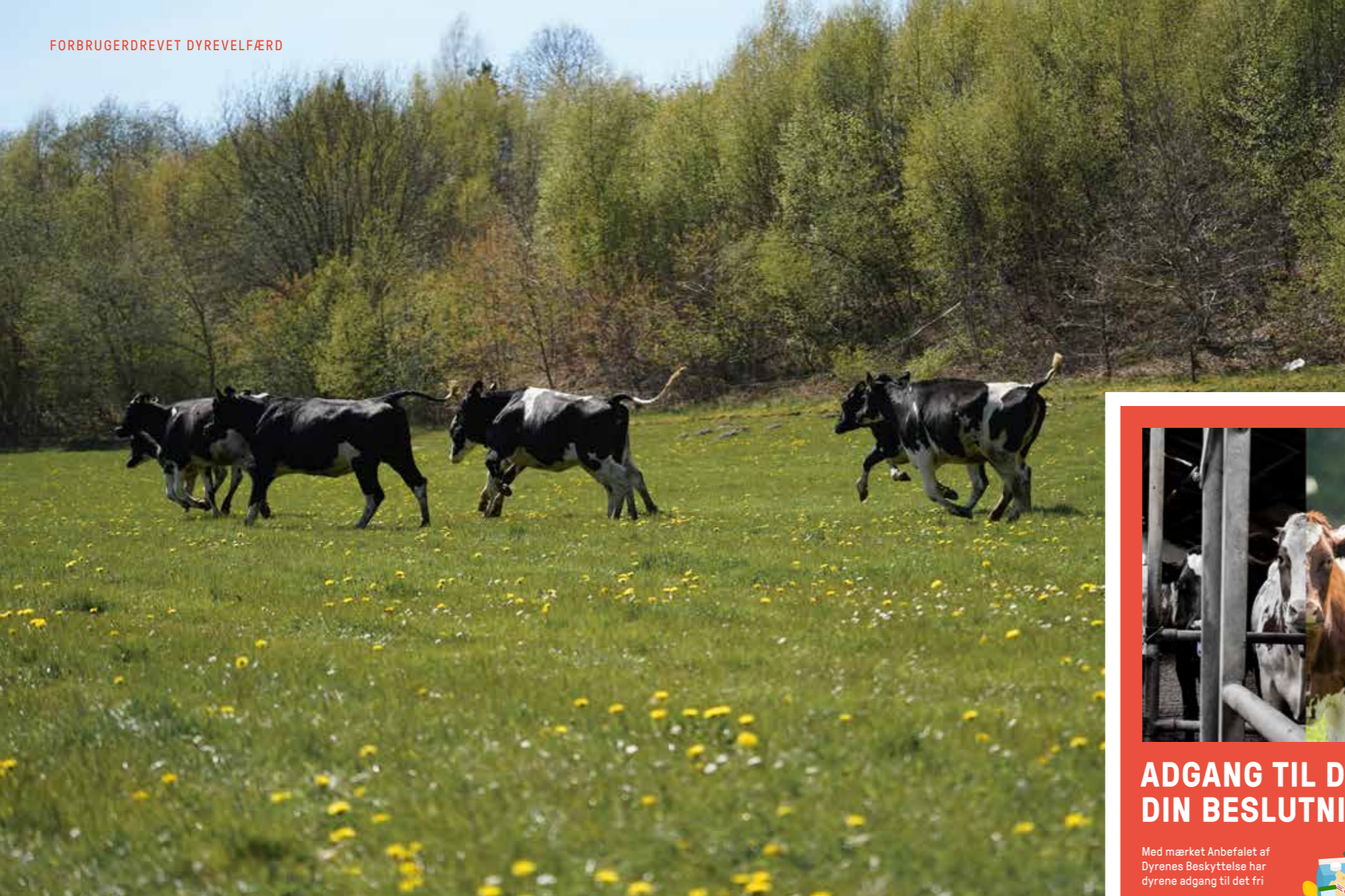
For at naturen kan være vild, skal alle naturens processer fungere. Vi skal have de velfungerende økosystemer tilbage. For at sikre naturens værdi som levested for dyrene skal vandet og de store dyr tilbage på store arealer med genoprettet vild natur. Vand og store dyr er ekstremt vigtige for økosystemernes funktion og derfor for de vilde dyrs velfærd.

Dyrene har brug for fred til at leve deres liv.

DYRENES BESKYTTELSE

- udfører løbende politisk arbejde for at sikre store arealer med sammenhængende vild natur. Dette sker blandt andet gennem interessentgruppen for naturnationalparker, følgegrupper for rewildingprojekter og samarbejde med andre grønne ngo'er.
- arbejder også fortsat for at sikre mere urørt skov, eksempelvis ved at kræve omlægning af statskov og private skove til urørt skov. Dette sker gennem blandt andet samarbejde med andre grønne ngo'er.
- arbejder for at få hensynet til forstyrrelsesfri områder inkorporeret i forvaltningsplaner for naturnationalparker, urørt skov og rewildingprojekter. Dette for at sikre dyrene en vis uforstyrrethed til at leve deres liv. Af samme årsag arbejder Dyrenes Beskyttelse gennem deltagelse i arbejdsgrupper for udarbejdelse af retningslinjer for naturturisme, der tager hensyn til, at dyrene har brug for ro.
- oplyser om den nødvendige indsats for at skabe mere plads til vild natur og vilde dyr, herunder om den forbedrede velfærd for både vilde dyr og de græssende dyr, der sættes ud i den vilde natur.
- har udnævnt naturformidler og arealforvalter Martin Sandager som Årets Dyreven 2023 for at fremhæve den kæmpe indsats, som Martin Sandager har gjort for dyr og natur og klima i Kragelund Mose, der er et inspirerende, gennemført og konkret eksempel på, hvordan landbrugsjorden i den tidligere tørvemose kan blive til kulstoflagrende livlige landskaber igen.

↙
Kvierne her bliver lukket på græs hos Hedegaard, der leverer mælk, som er Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse, til andelsmejeriet Them. Alle de gårde, som er tilknyttet Them, ligger inden for en radius af 25 kilometer fra mejeriet, som blandt andet laver specialoste af mælken. De dyreglade oste er altså meget lokale, men er kendt langt ud over Thems markskel. Billedet er fra en af årets reportager, der blev brugt til at fortælle forbrugerne om, hvordan dyrene lever på gårde, der er Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse.

ADGANG TIL DET FRI? DIN BESLUTNING

Med mærket Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse har dyrene adgang til det fri

ANBEFALET AF DYRENE BESKYTTELSE

PRISKRIG PÅVIRKEDE PRODUCENTERNE

En forbrugeradfærd kendetegnet ved et meget stort fokus på pris prægede desværre 2023.

Konkurrencen om kunderne i detailhandlen blev om muligt endnu mere skærpet. Priskampagner i form af 'discount-match' og 'priskrig' blev meget udbredt i detailhandlens kommunikation, og andre bæredygtighedsbudskaber som økologi og dyrevelfærd trådte mere i baggrunden. Pris blev for mange forbrugere en altafgørende parameter i valget af fødevarer.

En bekymrende udvikling, som også konkret medførte et fald på ti procent i antal producenter under mærket Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse. Alene i 2023 forsvandt 12 producenter af økologiske grise fra mærkeordningen.

I Dyrenes Beskyttelse er vi bekymrede for denne udvikling og for den betydning, det i længden kan få for dyrevelfærden i Danmark. Fødevarer produceret med bedre dyrevelfærd er dyrere end konventionelt producerede fødevarer, og hvis prisen slår bæredygtighedsagendaer som økologi, natur og dyrevelfærd, således at den grønne omstilling bremser op, er det meget problematisk.

STORE KAMPAGNER FOR BEDRE DYRELIV

På baggrund af udviklingen valgte Dyrenes Beskyttelse i 2023 at skrue markant op for kommunikationsindsatsen på mærket Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse. I to store kampagner viste vi, hvad forbrugerens valg i køledisken betyder for kyllingens, grisens og koens liv. Kampagnerne var synlige på tv, sociale medier, i butikkerne, outdoor-medier samt i fitnesscentre og på Molslinjens færger mellem Øst- og Vestdanmark.

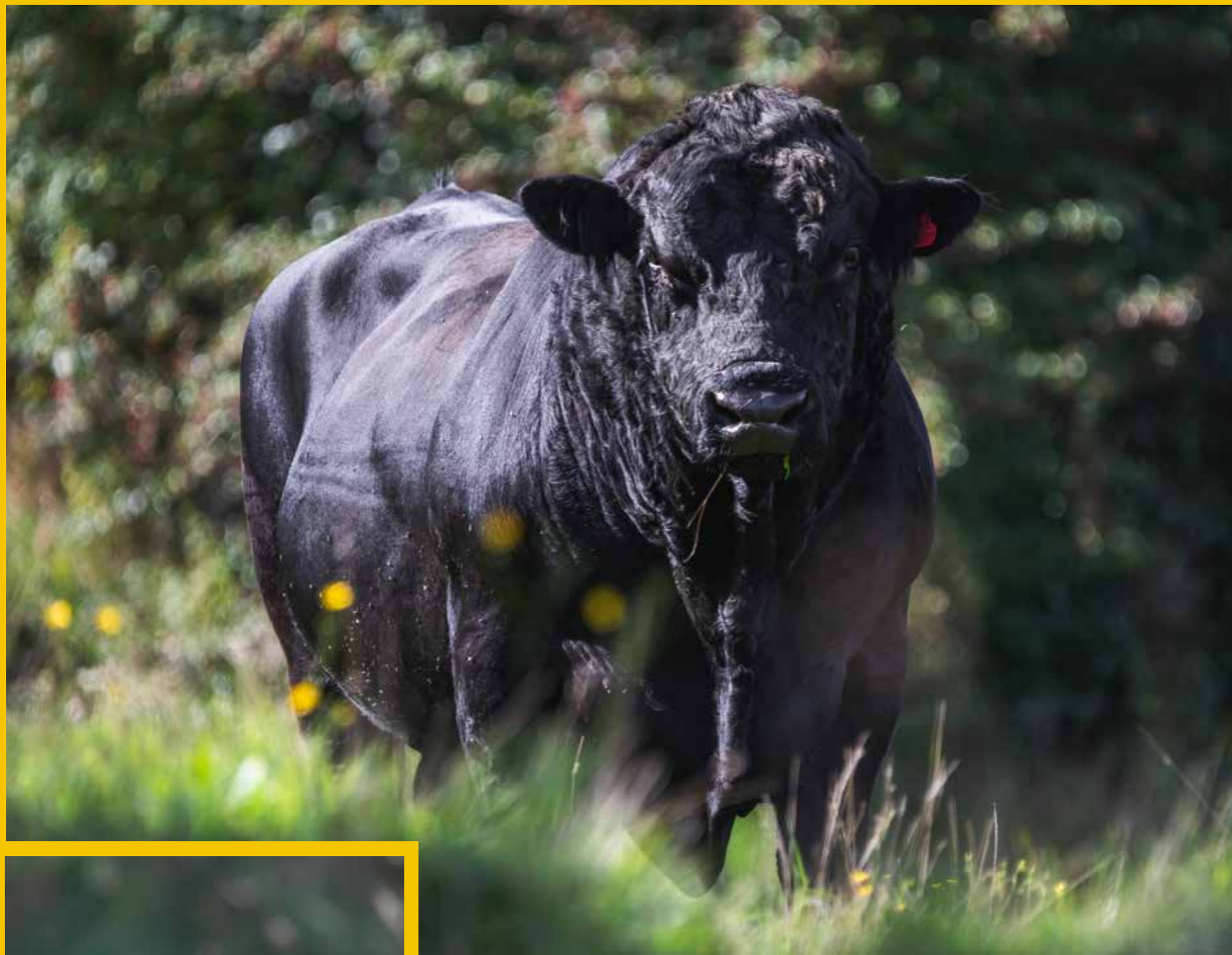
Sammen med Them Andelsmejeri, Naturmælk og Løgismose har Dyrenes Beskyttelse i 2023 trykt budskabet "Tak, fordi du vælger god dyrevelfærd" på en lang række økologiske produkter fra de tre firmaer.

Partnerskabet med REMA 1000 har bevirket, at REMA 1000 har udfaset og stoppet markedsføringen af turbokylling i sit faste sortiment af ferskvarer. Desuden har REMA 1000 også i 2023 haft et stort fokus på at udvikle sortiment og markedsføring af fødevarer, som er Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse.

KENDT MÆRKE

Målinger blandt et repræsentativt udvalg af danskerne (Kantar, november 2023) viste en positiv udvikling i kendskabet og tilliden til mærket Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse. Kendskabet er øget fra 58 procent i 2022 til 60 procent i 2023, og tilliden til mærket er øget fra 58 procent til 63 procent.

En stor tak til vores samarbejdspartnerne i de danske detailkæder og til producenterne, som er Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse, for at investere tid, kræfter og økonomi i at give os muligheden for at vælge bedre dyreliv i vores daglige indkøb.

HER FÅR TYREN LOV TIL AT VÆRE FAMILIEFAR

De robuste welsh black-kvæg lever et rigt flok- og familieliv i Svanninge Bjerge på Sydfyn. Kvæget afgræsser bjergenes vildskov, som giver plads til et rigt og varieret plante- og dyreliv. Det har danskerne mulighed for at besøge ... så længe man som gæst respekterer, at det er på værternes – altså kvægets og de vilde dyrs – betingelser. Tusindvis af gæster lægger vejen forbi hvert år, uden at det har givet gnidninger mellem mennesker og dyr. I sommeren 2023 besøgte vi kvæget, som er Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse.

NY AVL GØR GODT FOR GRISENE

CENTER FOR FRILANDSDYR HAR DELTAGET I ET AVLSPROJEKT, DER PUNKTERER MYTEN OM HØJ DØDELIGHED HOS ØKOLOGISKE PATTEGRISE. BRUGER MAN NY GENETIK KOMBINERET MED ET HØJT NIVEAU AF MANAGEMENT ER DET MULIGT AT FÅ EN PATTEGRISEDØDELIGHED, DER LIGGER PÅ NIVEAU MED INDENDØRS SOHOLD – ELLER LIGEFREM UNDER.

En af udfordringerne ved økologisk griseproduktion har været en relativt høj pattegrisedødelighed i færemarken. Det er ofte tilskrevet søernes frie liv på markerne, og enkelte har argumenteret for, at det var en slags omkostning ved økologisk griseproduktion.

Men ny viden fra et fireårigt forskningsprojekt under Aarhus Universitet, hvor Center for Frilandsdyr har været partner sammen med flere økologiske grisebesætninger, viser, at det er muligt at reducere dødeligheden i økologisk produktion ved brug af en ny genetik, der kaldes TN70-søer.

I projektet har forskere fra Aarhus Universitet analyseret data fra over 4.000 kuld fra TopigsNorsvin og udviklet modeller til fremtidens avlsarbejde, som gør det muligt at rangere søer og sopolte genetisk ud fra egenskaber som kuldstørrelse, fødselsvægt, dødelighed og vækst efter fravæning i økologiske besætninger. Hovedkonklusionen er, at pattegrisedødeligheden var langt under de niveauer, der er set tidligere. Projektets mål om en finde en genetik, der passer bedre til udendørs sohold, må siges at være nået.

FÆRRE, MEN STØRRE PATTEGRISE

En af årsagerne til den lavere pattegrisedødelighed kan tilskrives færre fødte grise pr. kuld, samtidig med at pattegrise blev født med en højere fødselsvægt. Med færre fødte grise pr kuld mindskes behovet for de såkaldte ammesøer, hvor en del af de store kuld flyttes til en ny so, en såkaldt ammeso. En minimering af behovet for ammesøer er godt for dyrevelfærden, da pattegrise vokser op hos deres egen mor. Det er også bedre for søerne, at der er færre pattegrise ved både faring og diegivning, idet antallet af pattegrise dermed passer bedre til antallet af dievorter, hvilket alt i alt reducerer stress.

Opsummeret peger undersøgelsen altså på, at det er muligt at reducere dødeligheden i økologisk produktion ved brug af den nye genetik. Det skal nævnes, at undersøgelsen er lavet på yngre søer. Der findes p.t. ingen sikre tal for ældre søer.

Alt i alt har projektet vist, at det er muligt at gå mod de sidste mange års udvikling, hvor der fødes flere og flere pattegrise pr. kuld, og hvor alt for mange pattegrise dør før, under og lige efter fødslen – og samtidig forbedre dyrevelfærden på flere afgørende parametre.

TAK TIL SAMARBEJDSPARTNERE:

Samarbejde med erhvervsvirksomheder giver både økonomisk hjælp til at skabe bedre dyrevelfærd og mulighed for at udbrede viden om den gode dyrevelfærd.

REMA 1000

Vi takker REMA 1000 for samarbejdet om at udvikle sortiment og markedsføring af produkter, som er anbefalet af Dyrenes Beskyttelse, og at give endnu flere danske forbrugere mulighed for at vælge dyrevelfærd, når de køber ind.

Også en stor tak til REMA 1000, som sammen med foderproducenten Excellent Pet donerede 165.000 kroner til kampagnen 'Dyrenes uge' i uge 40. Det er en meget stor hjælp til de dyr, der mangler et kærligt hjem. Beløbet er gået ubeskåret til træningsudstyr og omsorg for dyrene på Dyrenes Beskyttelses internater.

Royal Canin

Tusind tak til Royal Canin for at sikre, at alle vores dyr på internaterne har fået den helt rigtige ernæring. Alle dyr, inklusive dyr med særlige behov og de mange dumpede killinger, har nu fået en god start i livet i kraft af korrekt ernæring.

Maxi Zoo

Vi takker Maxi Zoo for det gode samarbejde, der har til formål at lave fælles kampagner for sikre midler til at hjælpe familiedyr primært på internaterne samt fælles kommunikation for at oplyse dyreejere om dyrevelfærd. Også i 2023 gik over 1.000 hundeejere Valentinsgåtur, og Maxi Zoo-kunder har støttet Dyrenes Beskyttelse ved køb af 'venskabsvedhæng' og støtte i butikernes donationsbokse.

Gjensidige Forsikring

2023 blev afslutningen på samarbejdet mellem Gjensidige Forsikring og Dyrenes Beskyttelse. Samarbejdet gav adopterede hunde og katte tre måneders gratis forsikring samt medlemsfordele for Dyrenes Beskyttelses medlemmer, der var forsikret i Gjensidige Forsikring. Vi takker for et godt samarbejde.

Diapharm

Mælkeerstatning er essentiel for de mange flaskekillinger. Derfor takker vi Diapharm for deres sponsering af mælkeerstatning, som de små killinger får med ud i pleje.

Knuthenborg Safaripark

Gennem samarbejdet med Knuthenborg Safaripark kan Dyrenes Beskyttelse vise visionen for zoologiske anlæg, og sammen kan vi sikre ordentlige forhold for vilde dyr,

↑
Tigren Keni blev i 2021 reddet fra et spansk cirkus og kom til Knuthenborg Safaripark, hvor han nåede at leve et friere tigerliv, inden han i oktober 2023 blev aflivet i en meget høj alder på grund af sygdom.

der reddes fra at være holdt under kummerlige forhold. Vi takker for det gode samarbejde, og for at Knuthenborg Safaripark giver medlemsrabat på adgangsbillet og ophold i campinghytterne.

Meta Odense Data Center

Tak til Meta Odense Data Center for støtte til uddannelse af frivillige tilknyttet Fyns Internat.

Derudover tak for støtten til:

- **Dog Copenhagen**
- **OK Benzin**

Herudover takker vi på dyrenes vegne de mange erhvervsvirksomheder, som har valgt at støtte dyrevelfærden ved at tegne støttemedlemskaber i form af guld-, sølv- eller bronzestøtte.

UNG GRØN VIDEN

I 2023 tog Dyrenes Beskyttelse, Danmarks Naturfredningsforening og Rådet for Grøn Omstilling initiativ til oprettelsen af Grønt Akademi, som har til formål at give ungdomspolitikere mere dybdegående viden om den grønne dagsorden.

Med flotte fondsdonationer fra KR Foundation og Tuborgfondet er projektet gået i luften, og den 11. december 2023 startede første hold med 30 ungdomspolitikere på et halvt års tilrettelagt forløb, der skal klæde dem på til at tage fremtidens politiske beslutninger om natur, klima og dyrevelfærd. Sekretariatet for Grønt Akademi ligger hos Danmarks Naturfredningsforening, og tilrettelæggelsen af undervisningsforløbene laver vi i fællesskab. Indtil videre er akademiet et pilotprojekt, der skal køre over en toårig periode, men på sigt er drømmen, at Grønt Akademi kan blive en selvstændig organisation, der forløb efter forløb vil styrke det faglige grønne fundament for fremtidens beslutningstagere.

↑
Grønt Akademi blev oprettet med støtte fra Tuborgfondet og KR Foundation. På billedet her er det ungdomspolitikere på scenen i Dyrenes Beskyttelses telt på Folkemødet i juni 2023.

TAK TIL FØLGENDE FONDE OG PULJER FOR STØTTE I 2023

For støtte til Grønt Akademi:

- Tuborgfondet
- KR Foundation

For støtte til at forbedre vilkårene for slagtekyllinger og forældredyr i produktionen:

- Eurogroup for Animals

For støtte til indsatsen for at afskaffe buræg:

- The Centre for Effective Altruism

For støtte til undersøgelse af fisks velfærd i det pelagiske fiskeri:

- Open Philanthropy Project Fund

For støtte til at modvirke anvendelse af dyr i dyreforsøg:

- Ester M og Konrad Kristian Sigurdssons Dyreværnsfond

For støtte til dyrerødning, herunder til dyrlæger, dyretransport og pasning på internater:

- Stiftung Oberst TPA Orum
- Dyrevelfærdspuljen

For støtte af Dyrenes Beskyttelses Vagtcentral 1812:

- Landbrugslotteriet

For støtte til at afdække hundefabrikker og ulovlig import af hunde:

- Jens Anker Andersen Fonden
- Jørgen og Ellen Hilde Larsens fond til gavn for dyr

For støtte til afholdelse af faunakurser for frivillige i Dyrenes Beskyttelses beredskab:

- Goldman Sachs Gives

For støtte af økonomiske analyser til fremme af bedre dyreliv i fremtidens landbrug:

- QATO Fonden

For tilskud til rådgivning om digital sikkerhed:

- SMV: Digital

For støtte til Dyrenes Beskyttelses internater:

- Melsen Fonden
- Else Frederikssens Fond
- Karen og Carl Johnssons Legat for Nødstedte Dyr
- Aage og Ulla Filtenborgs Fond af 8. november

For generel støtte af Dyrenes Beskyttelses arbejde:

- Trangs Legat Københavns Kommune
- Emmy og Edvard Arnhofs Legat
- O.P. Christensen og Hustrus fond
- Mimi og Victor Larsens fond
- Vinhandler Jørgen Dreyer og Hustru Fru Elisabeth Dreyer, født Andersens Legat
- Direktør Johannes Larsens Legat
- Hulda Kristine Andersens Fond
- Enkefru Sophie Fønnesbech født Maags Legatfond
- Typograf Hans Hansen Baltzersen Berndrups Legat
- Fru Irma Bregnsbos Fond
- Departementchef Hugo Engmann og hustru Carla Engmanns Fond
- Arkitekt Holger Hjortenbergs og hustru Dagmar Hjortenbergs Fond

For støtte til Hjemløsedyrlægerne:

- Københavns Kommune
- Jørgen og Ellen Hilde Larsens fond til gavn for dyr

DYREVELVFÆRD PÅ DEN GLOBALE DAGSORDEN

I 2020 var vi medstiftere af World Federation for Animals (WFA), en organisation dedikeret til at sætte fokus på dyrevelfærd på verdensplan. Direktør for Dyrenes Beskyttelse Britta Riis er nu formand for denne vigtige organisation.

En afgørende begivenhed fandt sted i marts 2022, da verdens første FN-resolution om dyrevelfærd blev vedtaget. Resolutionen anerkender dyrevelfærdens betydning for naturen, bæredygtig udvikling og menneskers sundhed, også kendt som Nexus-resolutionen. Det er vores ambition, at dette skal være det første tiltag på rejsen til, at FN fastsætter standarder for behandlingen af dyr.

FN's miljøprogram, UNEP, fik efterfølgende til opgave at udarbejde en rapport om forbindelsen mellem dyrevelfærd, miljø og bæredygtig udvikling. I løbet af 2023 har vi arbejdet målrettet i WFA på at sikre, at UNEP prioriterer denne vigtige rapport, som kan være med til at løfte dyrevelfærdens betydning på FN's dagsorden til gavn for dyr globalt.

DYRENE SOM DEL AF BÆREDYGTIGHED

Dyrenes Beskyttelse har bidraget til UNEP's rapport via vores samarbejde med WFA. I 2023 udgav WFA deres egen rapport på området, 'Unveiling the Nexus', der tydeliggør

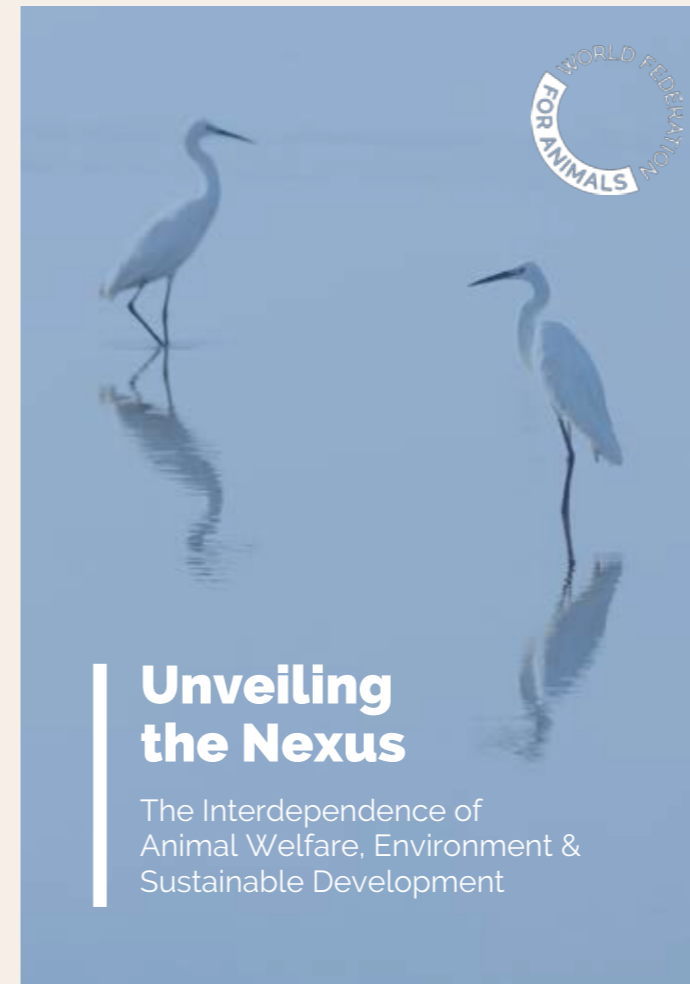
dyrevelfærdens indvirkning på klima, biodiversitet, forurening, fødevarerikkerhed og menneskers sundhed. Rapporten er udarbejdet med det formål at inspirere UNEP og appellere til verdens ledere om støtte til nexusresolutionen.

Ved COP28 i 2023 blev budskabet om at inkludere dyrevelfærd i løsningen af globale kriser understreget. WFA deltog aktivt for at sikre, at dyrenes rolle ikke overses i diskussionerne om klimaforandringerne.

ANERKENDELSE AF DYREVELVFÆRD

At få anerkendt dyrevelfærd som et FN-anliggende kræver tid og konsensus blandt FN's 200 medlemslande i modsætning til beslutningsprocesserne i EU. Derfor har WFA brugt 2023 på at styrke organisationen, dets netværk og fokusområder. Nye arbejdsgrupper er blevet nedsat med blandt andet det formål, at dyrevelfærd skal være et kriterium for, at internationale finansielle institutioner giver lån, samt at dyrevelfærd skal tænkes ind i det globale arbejde med fremtidens fødevarerystem.

Vi ser frem til WFA's første generalforsamling, der afholdes i Danmark i maj 2024, og som markerer organisationens vedholdende arbejde med at gøre dyrevelfærd til en global prioritet.

Unveiling the Nexus

The Interdependence of Animal Welfare, Environment & Sustainable Development

OVERVIEW FOR POLICYMAKERS

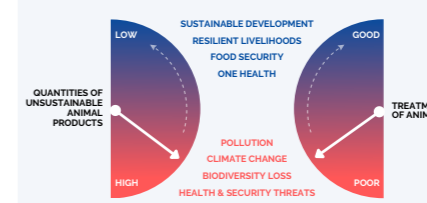
WHY THE NEXUS MATTERS

Today, the international community has the opportunity to take transformative action to protect the environment and achieve sustainable development. Urgent global crises of biodiversity and nature loss, climate change, widespread pollution, and severe and systemic animal welfare compromises can be halted and reversed. People can be protected from future epidemics, pandemics, and the suffering, loss of life and economic setbacks they have brought, and provided with safe, available food and livelihoods needed to thrive. Transformative action requires a system-based understanding. It needs solutions that are multifactorial, multidisciplinary, and multicultural. It needs to avoid reducing one problem by causing others, such as reducing farms' climate emissions but increasing human or animal health risks. It requires an inclusive approach that welcomes diverse perspectives and is constructive in its focus on mutual reinforcements and win-win solutions. It needs to draw on scientific data alongside the valid values and views of compassionate Indigenous communities who care for and about their sentient animals and environments. It needs to extend beyond exploitative and market-driven values to all forms of value for all life, including the aspirations of current and future generations.

WHY ANIMALS MATTER TO THE NEXUS

Nature needs animals to flourish. Its food webs, ecosystems, and biogeochemical cycles rely on animals' health, relationships, needs, behaviour, interactions, resilience, and adaptations – all of which are animal welfare issues. Even domestic animals, altered and integrated into human lives and systems, are parts of nature. Humans also need animals to flourish. Our environments, communities, livelihoods and health all rely on the well-being of animals. Addressing animal welfare can uncover new opportunities to assess and support the transformation needed for the environment and sustainable development. It is a catalyst that, combined with other global concerns, can create a virtuous cycle and strengthen the foundations for development, in contrast to the continuation and expansion of production and consumption patterns that harm animal welfare, which amplify risks in these areas and erode the foundations of sustainable development, the environment, and, ultimately, life. It is thus fitting that Member States declared in the 2030 Agenda for Sustainable Development that "in these Goals and targets, we are setting out a supremely ambitious and transformational vision. We envisage a world free of poverty, hunger, disease and want, where all life can

ANIMAL WELFARE IS AN INSTRUMENTAL LEVER FOR DEVELOPMENT

thrive" and envisioned "a world in which... humanity lives in harmony with nature and in which wildlife and other living species are protected". Animal welfare matters in itself. It is humanity's responsibility to respect and protect animals, with the UN Secretary-General affirming that: "a first step to recognizing the rights of Nature is the recognition that non-human animals are sentient beings, not mere property, and must be afforded respect and legal recognition."(1) In the 2021 High-Level Political Forum Ministerial Declaration, UN Member States called for "increased ambition and urgency of action to protect wildlife and other living species". Animal welfare also plays an instrumental role in the environment and sustainable development. The World Organization for Animal Health (WOAH) recognises in this regard that "animal welfare is a responsibility that must be shared between governments, communities, the people who own, care for and use animals, civil society,

educational institutions, veterinarians and scientists... to ensure any such use is humane, as defined through the [WOAH's] international standards for animal welfare, in recognition of the sentence of animals."(2). The 2019 Global Sustainable Development Report highlighted animal welfare as a critical issue to be explicitly addressed by the UN system.

INTERLINKAGES WITHIN THE NEXUS

The promotion of animal welfare reflects and strengthens the core principle of the 2030 Agenda, and could be considered a prime example of its application. Policy action to advance and promote animal welfare epitomises and advances policy coherence, as enhanced animal welfare provides positive impacts across the Sustainable Development Goals (SDGs) and stimulates balanced progress across the three dimensions of development. Peer-reviewed research shows that there is a strong positive mutually reinforcing correlation between achieving

BACKGROUND

UNEA'S ANIMAL WELFARE—ENVIRONMENT—SUSTAINABLE DEVELOPMENT NEXUS RESOLUTION

THE NEXUS RESOLUTION

Building on the UN General Assembly Resolution 70/1 (14), which sets out the Sustainable Development Agenda, and the report of the UN Secretary-General on Harmony with Nature (13), UNEA adopted the Animal Welfare—Environment—Sustainable Development Nexus Resolution on 2 March 2022 (14).

In this resolution, UNEA acknowledged that "animal welfare can contribute to addressing environmental challenges" i.e. the interconnected crises of climate change, biodiversity loss, and pollution. The Assembly further acknowledged animal welfare's contribution to "promoting the One Health approach and achieving the Sustainable Development Goals." UNEA also noted that the health and welfare of animals, sustainable development, and the environment are connected to human health and well-being.

To further understand these links, UNEA requested UNEP to analyse the nexus between animal welfare, the environment, and sustainable development.

THE NEXUS REPORT & PROCESS

Based on the resolution, the report is expected to:

- refer to the "strong body of science supporting animal welfare". This includes growing evidence on animal sentience.

- explore how animal welfare can help address environmental challenges, promote One Health, and achieve the Sustainable Development Goals. For this, animal welfare impacts on climate change (SDG 13), biodiversity (SDGs 14 and 15), pollution (SDGs 6 and 12), poverty and food security (SDGs 1 and 2) and health (SDG 3) appear to be particularly relevant.
- consider all animals' welfare: wild and domesticated.

UNEP has been asked to prepare the report in collaboration with the FAO, WHO, WOAH and OHLIP, and in consultation with stakeholders, including Member States, other relevant intergovernmental organisations, scientific experts, and civil society and animal welfare organisations. This participatory approach throughout the report's development will contribute to its completeness, quality, and broad support.

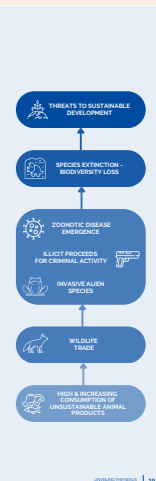
THIS DOCUMENT

WFA, on behalf of 48 animal protection organisations worldwide, has produced this document to support those developing and contributing to the Nexus report. It aims to provide stakeholders with a starting point to explore further why improving animal welfare is essential for the environmental and development community.

TOPICAL SUMMARIES

The Planetary Crises	
Climate Change	12
Biodiversity	15
Pollution	20
Sustainable Development Elements	
Health	24
Food Security	30
Livelihoods	34

POLICY TAKEAWAYS

Considering animal welfare and developing a culture of coexistence are essential to halt biodiversity loss and achieve sustainable development. They also reflect evolving attitudes towards animals and the significance of human-animal interactions. • A reduction of animal products is necessary to preserve and restore biodiversity. For instance, a shift to plant-rich diets can significantly reduce land-use and help achieve the GBF's goals. Further, a move away from destructive behaviour systems, such as commercial hunting and wildlife trade offers a pathway towards the 2050 Vision of Living in Harmony with Nature (13). Promoting rerevolving efforts may be a way to restore healthy ecosystems and enrich biodiversity on which humans, animals, and the environment depend.

• Systems that support high animal welfare are good for biodiversity. Agroecological systems that are integrated within ecosystems work in harmony with animals and their place within natural processes. They can support biodiversity and ecosystem services (such as pollination, temperature regulation, and carbon sequestration), positively impacting food security, nutrition, health, and livelihoods. Transitioning to high animal welfare systems that primarily rely on animal feed grown in integrated crop-livestock farms or on materials people cannot eat would reduce the impetus for land-use change, thereby reducing negative impacts on biodiversity.

MASAIHUNDE

I 2023 rejste et hold dyrlægestuderende fra Københavns Universitet endnu en gang til Mara North Conservancy i det sydvestlige Kenya i Afrika for at beskytte dyr, mennesker og dyrevildt i naturreservatet. Det skete i foråret og i efteråret som en del af Mara North Conservancy Dog Projekt. Hvert halve år vaccineres, neutraliseres og behandles masaiernes vagthunde – masaihundene – og lokalbefolkningen undervises i at holde hundene sunde og raske.

Dyrenes Beskyttelse har støttet projektet siden 2020, og det kan nu tydeligt mærkes, hvordan tre års indsats for dyrene har båret frugt.

Hos masaierne i Masai Mara er hundene mere end bare en del af familien. De vogter landsbyen og giver hals, hvis rovdyr nærmer sig kvægfløkken om natten. Sådan har det været i mange hundrede år.

Men antallet af hunde er steget med en hastighed, som masaierne hverken kan brødføde eller har behov for. Når der er så mange hunde, kan det desuden gå ud over hundenes sundhed, ligesom strejfende hunde udgør en trussel mod det unikke dyreliv i området ved at jage, forstyrre og overføre sygdomme. Masaierne har begrænset adgang til dyrlægehjælp, og deres hunde kan ikke blive steriliseret, kastret eller behandlet for orm eller sygdomme som rabies, hundesyge og parvovirus, og derfor er der risiko for, at hundene smitter de vilde dyr på savannen.

Jo flere hunde, des større problemer. Derfor hjælper de frivillige dyrlæger med neutralisering og dyrlægebehandling, så der bliver færre, men langt sundere hunde.

Her gør Jakarta Animal Aid i Indonesien klar til at transportere de 40 tidligere danseaber ud til reservatet, hvor aberne skal leve et frit liv efter mange års udnyttelse. Foran aberne venter en tur på 17 timers kørsel, en time med båd og to timers vandring, før de endelig når deres nye hjem i skoven. De sidste to timers vandring foregår i bure på ryggen af en af Jakarta Aids frivillige. Hver abe blev altså båret af hvert sit menneske det sidste stykke vej tilbage til friheden.

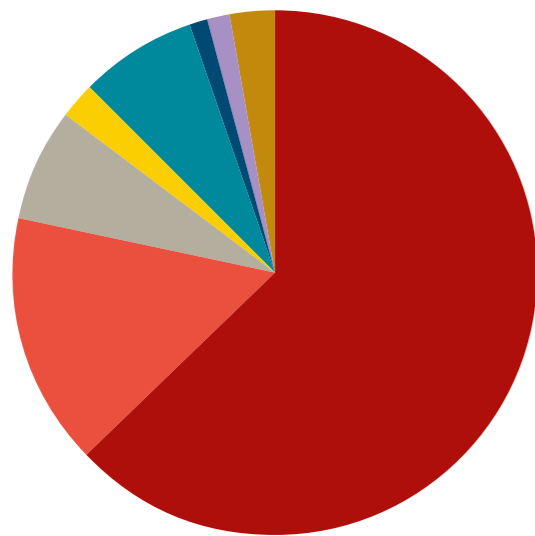
52 MAKAK-ABER GENUDSAT EFTER ET LIV SOM DANSEABER

Dyrenes Beskyttelse var i 2023 med til at sikre, at 52 makak-aber blev genudsat i naturen, efter at de havde levet et trist og uværdigt liv som kæledyr og danseaber.

12 af aberne var blevet reddet af BBKSDASU Animal Rescue Centre og Scorpion Foundation og efterfølgende rehabiliteret på redningsstationen, som blev etableret i 2022 med økonomisk hjælp fra Dyrenes Beskyttelse. Aberne er blevet genudsat i Karang Gading Wildlife Reserve på Sumatra, hvor de nu lever frit og sikkert.

På en smuk ø i Javahavet klatrer der ligeledes 40 aber frit rundt i naturen. De blev reddet af Jakarta Animal Aid (JAAN) fra den frygtelige industri, hvor man iklæder aberne dukkemasker og tøj og ved hjælp af hårde metoder træner dem til at danse, så de kan tigge penge langs travle veje. Genudsætningen vil frigive plads på JAAN's redningsstation, så endnu flere danseaber kan få hjælp. Dyrenes Beskyttelse støttede genudsætningen, og målet er endeligt at få lukket den industri, der udnytter aberne og fjerner dem fra naturen.

TIL DYRENE

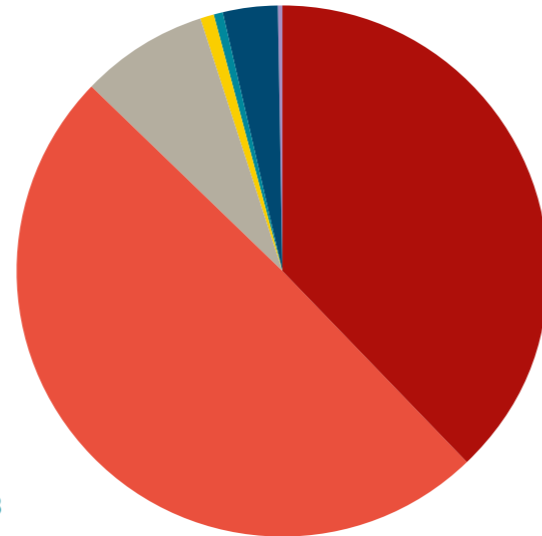
➤ FIGUR 7
Dyrenes Beskyttelses samlede omkostninger i 2023
165,755 mio. kr.

■ UDGIFTER TIL BEDRE DYREVELFÆRD	104,333 MIO. KR. (62,9%)
■ INDTÆGTSSKABENDE AKTIVITETER	25,523 MIO. KR. (15,4%)
■ UDDANNELSE OG FORMIDLING	11,769 MIO. KR. (7,1%)
■ FORBRUGERDREVEN DYREVELFÆRD	3,700 MIO. KR. (2,2%)
■ INFRASTRUKTUR	11,886 MIO. KR. (7,2%)
■ DIGITALISERING	1,905 MIO. KR. (1,1%)
■ BESLUTNINGSFORA	2,099 MIO. KR. (1,3%)
■ AFSKRIVNINGER	4,540 MIO. KR. (2,7%)

Samlet set blev der i 2023 brugt 119,8 millioner kroner på dyrefaglige indsatser, hvilket er en stigning på 9 procent i forhold til året før. De dyrefaglige indsatser dækker dyreredning, dyreformidling, politisk og internationalt arbejde, forbrugerdreven dyrevelfærd og oplysning.

INTERNATER OG NYE HJEM TIL FAMILIEDYR

Det kostede 51,6 millioner kroner at drive Dyrenes Beskyttelses ni internater. Udgifterne går blandt andet til veluddannet personale, dyrlægeregninger og bygninger. Omkostningerne er steget med 13 procent, hvilket skyldes stadig stigende omkostninger og flere dyr på internaterne.

➤ FIGUR 8
Udgifter til dyrefaglige indsatser i 2023
95,400 mio. kr.

■ DYREREDNING OG FAUNA	39,555 MIO. KR. (37,9%)
■ DYREFORMIDLING	51,626 MIO. KR. (49,5%)
■ FØDEVARE- OG MILJØPOLITIK	7,968 MIO. KR. (7,6%)
■ FAMILIEDYR OG HESTE (INKL. DYRENE AKADEMI)	0,966 MIO. KR. (0,9%)
■ FONDSPROJEKTER	0,474 MIO. KR. (0,5%)
■ INTERNATIONALT ARBEJDE	3,644 MIO. KR. (3,5%)
■ FORSØGSDYR	0,100 MIO. KR. (0,1%)

DYREREDNING

Driften af Dyrenes Beskyttelses beredskab med Dyrenes Beskyttelses Vagtcentral 1812, dyreambulancer, vildtplejestationer og et landsdækkende netværk af kredsformænd og skytter kostede 39,6 millioner kroner, hvilket er en stigning på 8 procent i forhold til 2022.

VIDEN OM DYR

En vigtig del af Dyrenes Beskyttelses arbejde er at sikre uddannelse og formidling, således at befolkningen får en forståelse for at behandle dyr på dyrenes præmisser. Dette arbejde kostede 11,8 millioner kroner i 2023.

Dyrevelfærden i fødevaresektoren har i 2023 været under stort pres. Forbrugerne har valgt billigere alternativer med meget lidt dyrevelfærd. Derfor øgede Dyrenes Beskyttelse indsatsen markant med en samlet sum på 3,7 millioner kroner til at vejlede forbrugerne om den gode dyrevelfærd.

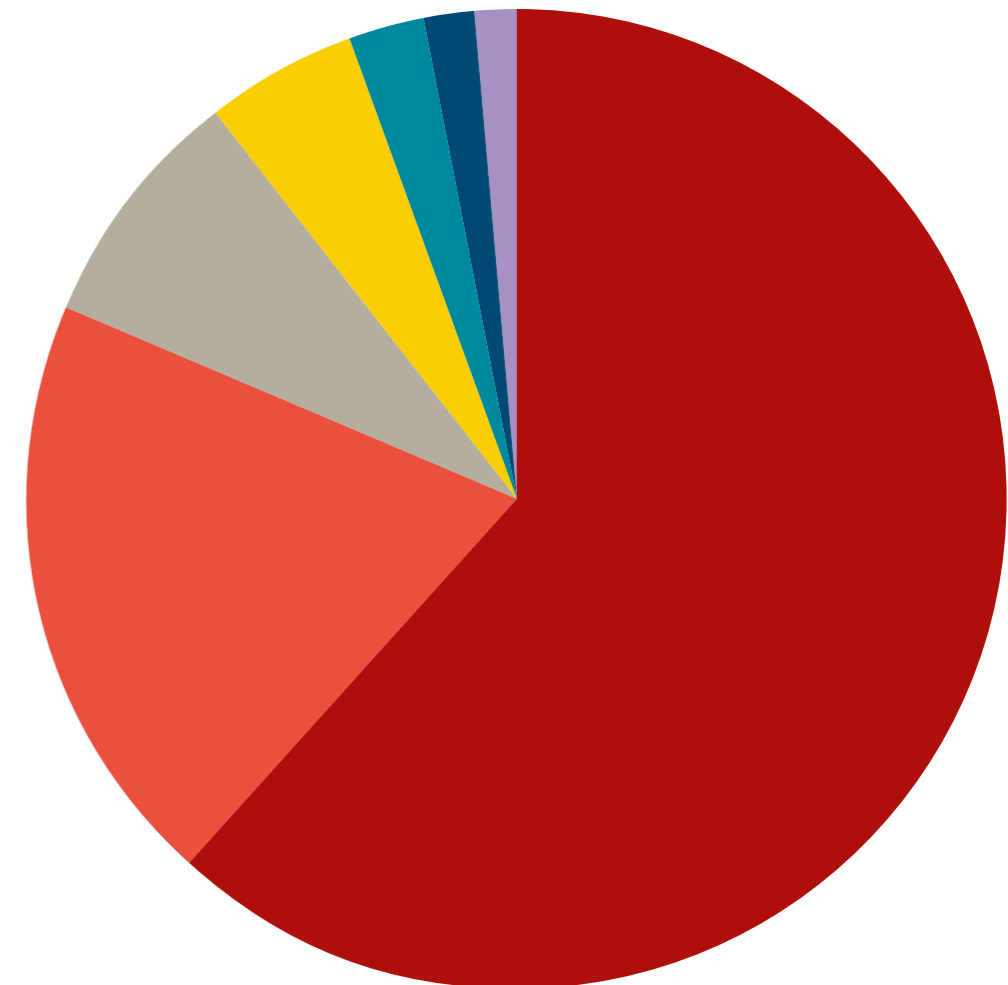
For at dyrene kan have en stemme i den politiske debat, så der skabes bedre rammevilkår for dyrene i lovgivningen, samler Dyrenes Beskyttelses højt kvalificerede dyrefaglige eksperter viden og formidler det til politikere, journalister og andre meningsdannere. For at drive dette politiske og dyrefaglige arbejde blev der i 2023 brugt 9,5 millioner kroner.

INFRASTRUKTUR OG DIGITALISERING

Dyrenes Beskyttelse er at sammenligne med en mindre erhvervsvirksomhed, der driver et landsdækkende net af internater, dyreambulancer, dyreredning med mere. For at få dette netværk til at fungere er det nødvendigt at have velfungerende it-systemer og netværk. Dyrenes Beskyttelse arbejder løbende for at digitalisere funktioner for at sikre en hurtigere og mere effektiv hjælp til dyrene. De samlede udgifter til infrastruktur, digitalisering og beslutningsfora beløb sig i 2023 til 15,6 millioner kroner, hvilket er en stigning på 5 procent i forhold til 2022.

➔ FIGUR 9
Dyrenes Beskyttelses indtægter i 2023 175,608 mio. kr.

■ ARV	108,651 MIO. KR. (61,9%)
■ KONTINGENTER OG FASTE BIDRAG	34,302 MIO. KR. (19,5%)
■ INDSAMLINGER OG GAVER	14,280 MIO. KR. (8,1%)
■ OFFENTLIGT TILSKUD (FRA DYREVELFÆRDSPULJEN OG TIL DRIFT AF DYRENE BESKYTTELSES VAGTCENTRAL)	8,812 MIO. KR. (5,0%)
■ ØVRIGE INDTÆGTER (TIPS OG LOTTO, MOMSKOMPENSATION OG BLADPULJEN)	4,398 MIO. KR. (2,5%)
■ BIDRAG FRA LEGATER OG FONDE	3,177 MIO. KR. (1,8%)
■ ERHVERVSSAMARBEJDE + ØVRIGE INDTÆGTER, BLANDT ANDET WEBSHOP	1,988 MIO. KR. (1,1%)

VÆKST KRÆVER INVESTERING

Dyrenes Beskyttelse har frem mod 2030 en målsætning om at vækste for at kunne hjælpe flere dyr med mere. Det kræver investering i fremtidige indtægter, ikke mindst et ønske om at øge antallet af medlemmer. Derfor er udgifterne til indtægtsskabende aktiviteter steget med 34 procent til 25,5 millioner kroner. For hver krone der blev investeret i fremtidige indtægter, har Dyrenes Beskyttelse fået 6,9 kroner tilbage i 2023.

VOKSENDE OPBAKNING TIL DYRENE

Et stigende antal personer ønsker at være en del af Dyrenes Beskyttelse, hvor de som medlemmer støtter op om bevægelsen for at skabe bedre forhold for dyrene. Ligeledes stiger antallet af personer, der efterlader hele eller en del af deres arv til dyrene. Samlet set har det betydet en vækst i indtægterne på 19 procent til 175,6 millioner kroner. Den største vækst kommer fra arv, der i 2023 kom op på hele 108,7 millioner kroner. Arv har således været altafgørende for at hjælpe de mange dyr i 2023.

Tusind tak for den store opbakning til dyrene i en økonomisk svær tid. Uden opbakning fra medlemmer, donorer og ikke mindst testatorer ville mange dyr ikke få den hjælp, som de har behov for.

NAVNE

BESTYRELSEN PR. 31.12.2023	OMRÅDEFORMÆND PR. 31.12.2023
FORMAND Per Jensen Valgt 1994	Anne Marie Pilegaard Valgt 2008 Område Viborg
NÆSTFORMAND Anne Marie Pilegaard Valgt 2008	Tobias Holm Valgt 2015 Område Roskilde
BESTYRELSESMEDLEMMER Michael Hjorth Susaa Valgt 2021	Lene Lindholm Christiansen Valgt 2018 Område Nordsjælland Område København og Bornholm
Jannik Zeuthen Valgt 2021	Poul-Erik Jørgensen Valgt 2018 Område Storstrøm
Maria Vang Johansen Valgt 2021	Olav Wulff Valgt 2019 Område Fyn
Fagligt bestyrelsesmedlem Vakant	Julie Bergstedt Valgt 2023 Område Nordjylland
Tobias Holm Valgt 2015	Arne Stevns Sørensen Valgt 2008 Område Vestsjælland
Lene Lindholm Christiansen Valgt 2018	Hans Jørn Frisk Valgt 2017 Område Sønderjylland
Poul-Erik Jørgensen Valgt 2018	Leila Andersen Valgt 2006 Område Vejle

Ebbe Milter Jensen Valgt 2020 Område Ringkøbing	MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNETS AFDELING 8 (DYR OG DYRLÆGER) Arne Skjoldager Charlotte Bondam
Susanne Kjeldal Valgt 2018 Område Århus	RÅDET FOR DYREFORSØG Kirsten Rosenmay
Jørn Neerup Rørvang Valg 1997 Område Ribe –	CENTER FOR FRILANDSDYR Per Jensen Jørn Rørvang Britta Riis
REPRÆSENTATIONER I EKSTERNE ORGANER OG UDVALG PR. 31.12.2023	VERDENSNATURFONDENS PRÆSIDIUM Maria Vang Johansen
DANSK HUNDEREGISTER Per Jensen	VILDTFORVALTNINGSRÅDET Vakant
DEN NATIONALE KOMITÉ VEDR. LANDBRUGSDYR Sophie Hastrup Christensen	WORLD FEDERATION FOR ANIMALS Bestyrelsesformand Britta Riis –
DET DANSKE KATTEREGISTER Jens Jokumsen	REPRÆSENTATIONER VIA FORBRUGERRÅDET
DET DYREETISKE RÅD Lena Rohn	DET DYREETISKE RÅD Per Jensen
EUROGROUP FOR ANIMALS Lena Rohn (board representative)	FISKERIAFGIFTSFONDEN Vakant –
FORBRUGERRÅDET – REPRÆSENTANTSKAB Per Jensen Michael H. Susaa	DYRENES BESKYTTELSES HJORTEGRUPPE- REPRÆSENTANTER Himmerland Peter Espersen Sønderjylland Hans Jørn Frisk Bornholm Jens Olsson Nordjylland Per Gunder Nordsjælland Morten Richter-Hansen Vestjylland Erik Andersen –
FORBRUGERRÅDET, BESTYRELSE Per Jensen	

FRILUFTSRÅDET –
REPRÆSENTANTSKAB
Jannik Zeuthen
Vakant

INTERESSENTNETVÆRK
FOR FORSKNING OG
MYNDIGHEDSBETJENING PÅ
FØDEVARE- OG MILJØOMRÅDET
Birgitte Iversen Damm

Birgitte Heje Larsen, valgt i 2014, afgik ved døden den 4. oktober 2023 efter ni års arbejde i bestyrelsen med et stort engagement i de vilde dyr i hele verden.

Hun var Dyrenes Beskyttelses repræsentant i flere udvalg gennem årene, blandt andet Det Grønne Kontaktudvalg, Friluftsrådet, Vildtforvaltningsrådet, IUCN og Fiskeriafgiftsfonden.

En stor og dybfølt tak til Birgitte fra alle i Dyrenes Beskyttelse.

KREDSFORMÆND PR. 31.12.2023
KØBENHAVN OG BORNHOLM Anja Larsen, Albertslund Beate Obel*, Gentofte Henrik Villesen, Herlev Kristian E. Mattsson, Lyngby-Taarbæk Lars Frøkjær Hansen, København Lila Sabbaghian Rad, Vallensbæk Monica Warrer, Lyngby-Taarbæk Nadja Larsen, Høje-Tåstrup Olivia Rosa Thernøe*, København Rune Berthou Hjortborg, Gentofte Sarah Brandt Baumgartner, København Gitte Qvistgaard, Bornholm Niels Christensen, Bornholm

ROSKILDE Anette Hougaard, Greve-Solrød Ann Dupont, Ringsted Birgit Andersen, Roskilde Britt Lynne Abildgaard, Greve-Solrød Céline Egebo David, Roskilde Christa Raahauge Jensen, Køge Gitte Westen Breaum, Roskilde Heidi Geisshirt, Køge Jacklin Stouby, Roskilde Mona Hansen, Roskilde Peter Sølling Sørensen*, Roskilde Rasmus Nielsen*, Køge Selda Iljazovska*, Køge Søfren Ingemann, Roskilde Thomas Hansen, Roskilde Tobias Holm, Roskilde Trine Virklund*, Roskilde Vanessa Würtz*, Roskilde Victoria Bjerre, Lejre
---

NORDSJÆLLAND Anne Marie Holm, Furesø Annette Olsson*, Furesø Bente Houlbjerg Hansen, Fredensborg Gitte Brandenburg, Helsingør Lene Lindholm Christiansen, Allerød Lone Clan, Fredensborg Merete Rask Egholm, Halsnæs Ole Simonsen*, Egedal Maria Vang Johansen, Rudersdal
--

VESTSJÆLLAND Anita Clausen, Holbæk Arne Stevns Sørensen, Kalundborg Camilla Reib, Odsherred Cecilie Rosa Carlton Fugl, Slagelse Christina Vingaard, Kalundborg Flemming Rasmussen, Sorø Henriette Søgaard, Slagelse Henrik Egemar Andersen, Kalundborg Jakob Kvisgaard, Kalundborg Jan Larsen, Holbæk John Egemar Andersen, Kalundborg Jonas Rundstrøm Klausen, Holbæk Kim Lindgren*, Holbæk Søren Kjølgaard, Sorø Tina Andersen, Kalundborg Winnie Larsen, Sorø
--

STORSTRØM Bo Koldorf, Næstved Diana Holmqvist Petersen, Fakse Dorthe Christensen, Lolland Finn Sekula, Lolland Ghita Malm, Vordingborg Gitte Adler, Vordingborg Ida Hansen, Guldborgsund Jan Jørgensen, Lolland Jan Rådbjerg, Fakse Janus Flemming Pedersen*, Lolland Joan Svendsen*, Guldborgsund Karna Åse Pedersen, Vordingborg Lenette Hansen, Lolland Louise Funch Olsen, Guldborgsund Maria Prytz Reumert, Fakse Mette Lynggaard Kristensen, Fakse Mette Strack Christiansen, Guldborgsund Poul-Erik Jørgensen, Fakse Sandra Holm Hansen, Guldborgsund Susanne Christensen, Vordingborg
---

FYN Annika Nørgaard Bargsteen, Odense Bente Sørensen, Ærø Christina Pankratz, Kerteminde Erik Ladefoged, Nordfyn Gitte Mathisen, Svendborg Jenny Kapelke Rasmussen, Svendborg
---

Kate Levorsen, Nordfyn Lene Hvitfeldt Jespersen, Assens Lene Møller, Fåborgmidt Lene Paulsen, Odense Morten Neye Andersen, Kerteminde Olav Wulff, Middelfart Steffan Larsen, Nordfyn Tina Nordby Bonde*, Ærø

SØNDERJYLLAND Hans Jørn Frisk, Tønder Jytte Ruwald, Tønder Lotte Frisk, Tønder Mia Krøngaard*, Haderslev
--

RIBE Ally Madsen, Esbjerg Bjarke Thomsen, Esbjerg Brian Holm*, Esbjerg Charlotte Lykke Baun, Esbjerg Emil Thygesen, Ribe og Esbjerg Finn Schweitz Christensen, Esbjerg-Bramming Iben Christensen, Vejen Jan Olesen, Billund-Grindsted John Callesen, Vejen Jørn Neerup Rørvang, Vejen Karin König, Esbjerg Mia Lund Sebbesen, Vejen Mogens Aagaard, Esbjerg-Bramming Rasmus Bjorholm, Billund-Grindsted Sara Piel Olesen, Billund-Grindsted Vibeke Volmers, Billund-Grindsted
---

VEJLE Anette Tidemand, Vejle Anja Christensen, Fredericia Beat Mathez*, Fredericia Christina Wackerhagen Husted, Fredericia Claus Graversen, Kolding Daniel Møller Andersen, Horsens Emma Mesing Overby*, Fredericia Gry Duve, Horsens Iver Krogh, Vejle Jan Bondebjerg, Kolding Jette Møller Larsen, Kolding Leif Arnholtz, Vejle
--

NAVNE

Leila Andersen, Horsens
Mia Kristine Sørensen, Vejle
Solvej Sommer, Ikast-Brande
Tinna Kristensen, Vejle

RINGKØBING

Alex Bertram Termansen, Ringkøbing
Alex Jepsen, Herning
Anna Friis Roesen, Ringkøbing
Anni Lillian Nielsen, Herning
Ebbe Milter Jensen, Ringkøbing
Harry Metzmann, Ringkøbing
John Schøtt, Holstebro
Karina Hansen, Ringkøbing
Kirsten Schøtt, Holstebro
Lars Roesen, Ringkøbing
Laura Thomsen, Lemvig
Malene Pedersen, Struer
Marie-Louise Sæther, Holstebro
Michael Jensen, Ringkøbing
Preben Søndergaard, Herning
Rikke Johnsen, Ringkøbing, Herning

ÅRHUS

Anette Kjeldsen, Norddjurs-Syddjurs
Anne Grete Gam Dylmer,
Norddjurs-Syddjurs
Arne Daa Petersen*, Randers-Favrskov
Bente Hundebøll Eriksson,
Silkeborg-Skanderborg
Christina Rafn, Århus, Randers-
Favrskov
Flemming Nielsen*, Randers-Favrskov
Inge Salvagni, Silkeborg-Skanderborg
Jannie Kristensen,
Silkeborg-Skanderborg
Jonas Labied, Randers-Favrskov
Kaj V. Møller, Silkeborg-Skanderborg
Kirsten B. S. Christensen,
Randers-Favrskov
Linda Klindrup, Norddjurs-Syddjurs
Michelle Braganza, Århus-Odder-Samsø
Peter Ejnar Andersen*,
Silkeborg-Skanderborg
Pia Lund Madsen, Århus-Odder-Samsø
Sandra Havbro*, Århus-Odder-Samsø
Susanne Kjeldal Jensen,
Randers-Favrskov

VIBORG

Anne Marie Pilegaard, Thisted
Christina Nørgaard Vinding, Viborg
Connie Von Moos, Viborg
Erik Andersen, Viborg
Helena Sjöstrand, Thisted
Henriette Vincents*, Viborg
Inger Lis Bøjer, Viborg, Thisted
John Møller Pedersen, Viborg
Lise Skouboe, Viborg, Skive
Marianne Morsing Larsen, Thisted
May-Britt Holm, Skive
Tanja Langgaard Madsen, Thisted

NORDJYLLAND

Christian Fanø Skriver*, Brønderslev
Hans-Jørgen Kristiansen, Aalborg
Henning Ildal, Hjørring
Julie Bergstedt, Hjørring
Kenneth Tobiassen, Mariagerfjord
Laila Lauritsen, Hjørring
Lotte Jæger, Brønderslev
Malene Skriver, Brønderslev
Naia Dahl Christensen*, Aalborg
Pernille Søndergaard, Jammerbugt
Pia Vivian Hvilshøj, Mariagerfjord

** Konstitueret som kredsformand.
Konstituerede kredsformænd skal
godkendes af repræsentantskabet*

STEDER

INTERNATER PR. 31.12.2023

BORNHOLM
Bornholms Internat
Lone Nielsen

ROSKILDE
Roskilde Internat
Nadja Richardt Frandsen

VESTSJÆLLAND
Fuglebjerg Internat
Pernille Rolighed Patterson

STORSTRØM
Falsters Internat
Gitte og Jens Petersen

FYN
Fyns Internat
Lene Frahm

RINGKØBING
Brande Internat
Brian Karlsen

ÅRHUS
Dyrenes Beskyttelse Århus
Rolf Nordentoft

NORDJYLLAND
Nordjyllands Internat
Karina Fisker

VIBORG
Viborg Internat
Lise Svejgaard

VILDTPLEJESTATIONER PR. 31.12.2023

SJÆLLAND OG ØERNE
Pindsvineplejerne Amager
Inge Tornkjær

Veksø Vildtplejestation
Stine Mars

Kulhuse Vildtplejestation
Lise Lotte Berring

Lille Valby Vildtplejestation
Birgit Andersen

Høng Vildtplejestation
John Egemar Andersen

Pindsvineplejerne Kalvehave
Inge Tornkjær

Pindsvineplejerne Møn
Dorte Sigga

FYN
Langeskov Vildtplejestation
Jette og Christian
Scheffmann

Otterup Vildtplejestation
Steffan Larsen

JYLLAND
Vejle Vildtplejestation
Henrik Husum

Hornslyd Vildtplejestation
Karin Clausen

Toftlund Vildtplejestation
Hans Jørn Frisk

Nordborg Vildtplejestation
Ivar Jensen

Kalenderkvarterets
Vildtplejestation
Michelle Braganza

Tranbjerg Vildtplejestation
Dorthe Madsen

Sindal Vildtplejestation
Tine Deth Christiansen

Svenstrup Vildtplejestation
Naia Dahl Christensen

Sunds Vildtplejestation
Rikke Johansen

Ikast Vildtplejestation
Charlotte Høj

Jerup Vildtplejestation
Henrik Christiansen

DYRENES BESKYTTELSE

DYRENES BESKYTTELSE
BUDDINGEVEJ 308
2860 SØBORG

TLF. 3328 7000
DB@DYRENESBESKYTTELSE.DK
DYRENESBESKYTTELSE.DK